ELYSIUM

Een roman

In het licht van CoeluX leeft men voort.

Voor degenen die vragen stellen waarvan anderen de antwoorden kennen maar zwijgen.

Inhoud

Deel I – Lux Aeterna

Hoofdstuk 1 – De Stad Onder de Grond
Hoofdstuk 2 – De Vijf
Hoofdstuk 3 – Het Archief
Hoofdstuk 4 – Scharlaken Hemel
Hoofdstuk 5 – Niveau Zeven

Deel II – Schaduwen

Hoofdstuk 6 – De Eerste Fout
Hoofdstuk 7 – Mira's Plan
Hoofdstuk 8 – Verdenking
Hoofdstuk 9 – Ona's Keuze
Hoofdstuk 10 – Het Besluit van de Raad
Hoofdstuk 11 – Vlucht
Hoofdstuk 12 – De Ondergrondse Nacht

Deel III – Zon op Aarde

Hoofdstuk 13 – De Ochtend van de Waarheid
Hoofdstuk 14 – Senne
Hoofdstuk 15 – Mira en Ona
Hoofdstuk 16 – De Stem van de Stad
Hoofdstuk 17 – Renard
Hoofdstuk 18 – De Confrontatie
Hoofdstuk 19 – Gevonden
Hoofdstuk 20 – De Raad

Hoofdstuk 21 – Het Signaal
Deel IV – Licht
Hoofdstuk 22 – Lena's Ontdekking
Hoofdstuk 23 – Wat Senne Bouwde
Hoofdstuk 24 – Het Gesprek
Hoofdstuk 25 – Het Jaar Daarna
Hoofdstuk 26 – De Dag van de Drone
Hoofdstuk 27 – Fatima's Boek
Hoofdstuk 28 – Naar Boven
Hoofdstuk 29 – Erfenis
Hoofdstuk 30 – Epiloog: Het Licht Boven

Deel I – Lux Aeterna

Hoofdstuk 1 – De Stad Onder de Grond

De zon ging op om 07:14 uur, precies zoals elke dag. Niet de echte zon — die bestond al zesentwintig jaar niet meer, althans niet voor de mensen van Elysium. Maar het licht dat van de gewelfde plafonds van de ondergrondse stad neerdaalde was zo verfijnd, zo meesterlijk nagebootst, dat niemand nog het verschil voelde. De technologie van CoeluX had dat bewerkstelligd: een systeem van holle cilinders gevuld met nanopartikels die de atmosferische lichtverstrooiing van de aarde simuleerden, zodat de lucht boven de hoofdstraten van Elysium dezelfde hemelsblauwe kleur had als een zomerse ochtend in de Toscaanse heuvels.

Mira Vandenberghe was twaalf jaar oud en had nog nooit iets anders gekend.

Ze werd wakker in haar slaapkamer op de derde etage van het Woonblok Aquarius, een breed appartementencomplex van geborsteld titanium en gerecycleerd glas dat uitzag op het grote centrale plein van Elysium. Door haar raam — een echt raam, met uitzicht op de kunstmatige lucht — kon ze de eerste stralen van het CoeluX-licht zien die over de daken gleden. Het was warm goudkleurig licht, dat dezelfde weg bewandelde als de zon in september boven de Middellandse Zee zou doen. Niemand in Elysium had ooit de Middellandse Zee gezien, maar de bibliotheek was vol boeken en films die hen eraan herinnerden.

"Mira, ontbijt is klaar," zei de stem van haar moeder vanuit de keuken. Een geur van vers gebakken brood — synthetisch tarwe, maar nauwelijks te onderscheiden van het origineel — zweefde door de gang.

Ze stond op, rekte zich uit en keek naar de stad die langzaam ontwaakte. Op het plein beneden opende de bloemist zijn stalletje. De bloemen waren echt, gekweekt in de hydroponische kassen op niveau zes. Rozemarijn, lavendel, rozen in alle kleuren — gekruist en geherkweekt over generaties, maar biologisch levend. Een groep oudere mannen begon hun ochtendwandeling langs de fontein. Het water, gezuiverd en gerecycleerd in een gesloten systeem, was helder als kristal.

Elysium was prachtig. Iedereen zei het, en het was ook waar.

De stad was gebouwd op drie kilometer diepte in de granietplaten onder de Ardennen, in de laatste vijf jaar voor de Grote Brand, zoals men de oorlog noemde — altijd in neutrale bewoordingen, altijd op afstand. Achttienduizend mensen leefden hier, verdeeld over zeven niveaus. Het bovenste niveau was gewijd aan recreatie en

handel: cafés, restaurants, theaters, parken met echte bomen waarvan de wortels in diepe bakken groeiden gevuld met aarde die was meegenomen voor de afdaling. Niveau twee was wonen, niveau drie was werken, niveau vier was onderwijs en wetenschap, niveau vijf was energie en beheer, niveau zes was voedselproductie, en niveau zeven was het technisch hart van de stad: de reactoren, de luchtfilters, de waterfabrieken, de enorme compressors die de atmosferische druk op peil hielden.

CoeluX-panelen overspanden de gehele eerste twee niveaus. Ze waren geïnstalleerd door een internationaal consortium van wetenschappers en ingenieurs die al in 2029 hadden begrepen dat de wereld boven niet lang meer te redden was. Ze hadden gelijk gehad.

Mira at haar ontbijt — verse yoghurt met frambozen uit kas zes, honing van de bijennesten op niveau vier — en luisterde half naar het nieuws op de huislezer. Bestuurder Aldric Voss had gisteravond een toespraak gehouden over de 'vierde fase van de wederopbouw'. Het CoeluX-systeem in de westelijke gang zou worden uitgebreid met nieuwe panelen. De maandelijkse gezondheidsscreening begon volgende week. Allemaal goed nieuws, zoals altijd.

Haar moeder, Lena Vandenberghe, werkte in de archieven van het Wetenschapscentrum op niveau vier. Haar vader, Jonas, was chef-kok in Restaurant Le Jardin op het plein. Ze waren tevreden mensen — dat was het woord dat Mira het meest van toepassing achtte op haar ouders en op de meeste volwassenen in Elysium. Tevreden. Ze hadden eten, werk, warmte, kunst, muziek, vriendschap. Ze hadden een wereld gemaakt van niets, diep in de aarde, en ze hadden er het beste van gemaakt.

Maar soms, als Mira's blik langs de gewelfde plafonds gleed en ze het CoeluX-licht zag dat zo perfect de zon imiteerde, vroeg ze zich af wat er boven was. Wat er was overgebleven. Of er iets was overgebleven.

De volwassenen spraken er zelden over. En als ze het deden, was het altijd met dezelfde stijve, zorgvuldige bewoording: de Grote Brand. Het Einde van de Bovengrondsheid. De Noodzakelijke Afdaling. Alsof de woorden zorgvuldig geselecteerd waren door iemand die heel goed wist hoe gevaarlijk taal kon zijn.

Mira pakte haar schooltas en kuste haar moeder op de wang. Buiten was het CoeluX-licht al vol en helder, een gesimuleerde ochtend van absolute perfectie. Ze liep het plein over, langs de fontein, langs de bloemenstal, langs de oude mannen op hun bankjes — en ergens, heel diep in haar borst, voelde ze iets knagen dat ze nog geen naam kon geven.

Hoofdstuk 2 – De Vijf

Ze ontmoetten elkaar elke dag bij de bibliotheek op niveau vier, in de nis achter de grote globe van papier-maché die een vergete generatie had gemaakt ter herinnering aan de wereld boven. De globe was nauwkeurig maar melancholisch: continenten in lichtbruin, oceanen in mat blauw, en op meerdere plaatsen kleine rode stippen die niemand ooit uitlegde.

Mira was de stilste van de vijf. Naast haar zat Daan Horemans, dertien jaar oud, de langste van de groep en de snelste loper — al was er in Elysium niet veel ruimte om te lopen. Dan was er Fatima Ercil, ook twaalf, met haar donkere vlecht en haar onvermoeibare nieuwsgierigheid; ze las meer dan alle anderen samen. Senne Claes was elf, klein voor zijn leeftijd, maar hij had een technisch inzicht dat de ingenieurs op niveau vijf deed verbaasd staan — hij had op zijn negende al de pompregeling van het waterrecyclagesysteem opnieuw geprogrammeerd, puur voor de lol. En ten slotte was er Ona Peeters, twaalf jaar, de dochter van een van de hoogste ambtenaren van het Bestuur, wat haar een soort passepartout gaf in Elysium: deuren gingen open als ze ertegenaan leunde.

Samen vormden ze een informeel gezelschap dat zichzelf nooit een naam had gegeven. Ze speelden schaak, wisselden boeken uit, verkenden de minder bezochte gangen van de lagere niveaus, en voerden gesprekken die te filosofisch waren voor hun leeftijd maar die niemand anders wilde voeren.

"Waarom heeft niemand ooit geprobeerd naar boven te gaan?" vroeg Fatima op een middag. Ze hield een boek open op haar schoot — een pre-oorlogse roman over bergbeklimmers — maar keek er niet naar.

"Te gevaarlijk," zei Daan automatisch. "De straling. De as. Er is niets meer."

"Dat zeggen ze. Maar hoe weten ze het?"

"Er zijn sensoren," zei Senne. "Bovenaan de schachten. Ze meten de radioactiviteit, de temperatuur, de luchtkwaliteit. Ik heb de data gezien in de systeemlogboeken."

"Hoe heb jij toegang tot systeemlogboeken?" vroeg Ona met opgetrokken wenkbrauw.

Senne haalde zijn schouders op op een manier die zei: stel die vraag liever niet.

"Hoe gevaarlijk is het dan?" vroeg Mira zacht.

"Niveau zeven sensoren melden een omgevingstemperatuur boven van gemiddeld min acht graden Celsius," zei Senne. "Radioactiviteit is gedaald. Niet tot pre-oorlogsniveau, maar het is niet meer acuut dodelijk. Zeker niet als je bescherming draagt."

Iedereen zweeg. Buiten de nis gonsde de bibliotheek van stille activiteit: leerlingen die leerden, wetenschappers die schreven, archivarissen die ordenden. Het CoeluX-licht viel door de hoge nep-ramen en schilderde lange strepen op de vloer.

"Misschien gaan ze ons het nooit laten weten," zei Ona uiteindelijk. "Misschien is dat niet in hun belang."

"Wat bedoel je?" vroeg Fatima.

Ona dacht een moment na, alsof ze afwoog hoeveel ze wilde zeggen. "Mijn vader heeft het soms over het Bestuur. Over hoe de beslissingen worden genomen. Er zijn dingen die niet openbaar worden gemaakt. Niet omdat ze gevaarlijk zijn, maar omdat..." Ze zweeg.

"Omdat de macht hangt aan het geheim," voltooide Mira.

Ona knikte langzaam.

Ze zwegen allemaal. Boven hun hoofd draaiden de CoeluX-cilinders hun stille ballet en wierpen een volmaakte namiddagzon op de wereld onder de grond.

Hoofdstuk 3 – Het Archief

Het archief op niveau vier was de grootste ruimte van Elysium na de centrale voedselkassen. Rijen en rijen van dataschijven, geprint op duurzaam polymeer, gevuld met de overgebrachte kennis van de mensheid: literatuur, wetenschap, geschiedenis, kunst, muziek. Alles wat men had kunnen meenemen in de haast van de Afdaling.

Mira's moeder, Lena, was hoofd van de historische afdeling. Ze bewaarde de documenten die te oud of te kwetsbaar waren voor digitalisering: papieren boeken in gekoelde koffers, krantenknipsels in archiefdozen, persoonlijke dagboeken. Elke avond vertelde ze Mira over wat ze had gevonden — een brief van een arts uit Antwerpen, een schoolschrift van een kind uit Tokio, een fotoalbum van een Mexicaanse familie — en Mira luisterde en probeerde zich voor te stellen hoe die wereld eruitzag voordat ze er niet meer was.

Op een dinsdag in oktober — de maandnamen werden nog gebruikt, al betekenden ze niets meer — liep Mira na schooltijd naar het archief. Ze had beloofd haar moeder te helpen met het catalogiseren van een nieuwe lading documenten die men had gevonden in een vergeten bergruimte op niveau vijf. Het waren voornamelijk technische handleidingen en bureaucratische formulieren — saai werk — maar soms zat er iets verrassends bij.

Haar moeder was er nog niet toen ze aankwam. Archivaris Berthe Maes, een vrouw van zestig met een rug als een rechte lat en een geheugen als een stalen val, wees haar naar de doos die klaarstond.

"Begin maar vast, meisje. Sorteer op datum en categorie. Alles van voor 2031 in de rode bak."

Mira begon te sorteren. Handleidingen voor luchtfilters. Verslagen van waterputten. Rantsoeneringsschema's. Een geprinte e-mail over bouwmaterialen. Een intern memo van het Bestuur dat ze bijna terzijde schoof — maar iets aan de datum deed haar stoppen.

De datum was 14 maart 2031. Twee weken voor de Grote Brand.

Het memo was gericht aan 'Bestuurder Voss' — maar dat kon niet de huidige Aldric Voss zijn, die was pas in 2038 aangetreden. Misschien zijn vader? Ze begon te lezen.

Betreft: Fase IV — Finale Activatieprotocol

Geachte Bestuurder,

Conform het besluit van de Veiligheidsraad van 9 maart jl. bevestigen wij hierbij de finale autorisatie voor de uitvoering van Fase IV van Operatie Scharlaken Hemel. De lanceeropdrachten zijn doorgegeven aan de gelieerde netwerken in Noordwest-Europa en Aziatisch Pacifisch gebied. Elysium-protocol staat gereed. Afdaling minus 14 dagen.

We verzoeken u de verklaring voor interne archieven te ondertekenen zodat de historische verantwoording conform protocol kan worden gesecuriseerd.

Hoogachtend, Directeur K. Renard, Operationeel Comité

Mira las de tekst drie keer. Haar hart klopte te hard in haar keel. Ze begreep niet alles — maar ze begreep genoeg.

Fase IV. Finale activatie. Lanceeropdrachten.

Afdaling minus veertien dagen.

Ze legde het memo terug in de doos, haar handen licht trillend, en begon opnieuw te sorteren alsof er niets was gebeurd. Maar haar gedachten raasden.

Ze moest Fatima bellen. Fatima zou begrijpen wat dit betekende.

Hoofdstuk 4 – Scharlaken Hemel

Ze troffen elkaar die avond in de nis bij de globe. Mira had het memo zo precies mogelijk overgeschreven in haar notitieboekje — ze had het origineel niet durven meenemen. Fatima las het twee keer, daarna Daan, Senne en Ona.

Ona was de laatste. Ze las langzaam, haar gezicht leeg. Toen ze klaar was, legde ze het notitieboekje op de tafel en keek naar haar handen.

"Mijn vader," zei ze.

"Renard is niet jouw vader," zei Daan voorzichtig.

"Nee. Maar Bestuurder Voss wel. Aldric Voss. Zijn vader was ook Voss. Victor Voss." Ze zweeg. "Hij is hier nooit over begonnen. Nooit."

"Misschien weet hij het niet," zei Senne.

"Of misschien weet hij het heel goed," zei Fatima zacht.

Mira keek naar de globe. De rode stippen op het oppervlak. Ze had altijd aangenomen dat het steden waren. Nu vroeg ze zich af of het iets anders was.

"Wat betekent Fase IV?" vroeg ze.

"Een gecoördineerde nucleaire aanval," zei Fatima. Ze zei het bijna zonder intonatie, zoals iemand die een wiskundig feit opsomt. "Dat is de enige interpretatie die klopt. Lanceeropdrachten, gelieerde netwerken, twee weken voor de Grote Brand. Elysium stond al klaar. Ze wisten het van tevoren."

"Ze hadden het gepland," zei Daan.

"Ze hadden het zelf gestart," zei Mira.

Het woord hing in de lucht tussen hen. Niemand wilde het oppakken.

"We kunnen het niet zeker weten op basis van één memo," zei Senne ten slotte. "We hebben meer bewijs nodig."

"En als we het hebben?" vroeg Ona.

"Dan vertellen we het iedereen," zei Mira. "Dan verdient iedereen hier de waarheid."

Ona knikte traag. Ze keek niet meer naar haar handen. Ze keek naar de globe, naar de blauwe oceanen en de bruine continenten en de kleine rode stippen, en voor het eerst in haar leven vroeg ze zich af of haar vader haar had gelogen over alles.

Hoofdstuk 5 – Niveau Zeven

Senne had al wekenlang toegang tot de systeemterminals van niveau zeven. Niet officieel — hij had een kwetsbaarheid gevonden in het authenticatiesysteem die hem toeliet met een tijdelijk medewerkersprofiel in te loggen op het onderhoudnetwerk. Het was niet iets wat hij aan volwassenen had verteld.

Nu was het van pas.

Ze wachtten tot laat op de avond, toen de meeste bewoners sliepen en het CoeluX-licht was overgegaan naar zijn langzame schemersimulatie — een dieporanje gloed die afdaalde naar diep blauw en ten slotte naar de gestileerde sterrenhemel die 's nachts over Elysium hing, met constellaties die nauwkeurig overeenstemden met de echte sterren boven het aardoppervlak, al was niemand zeker of die sterren nog te zien waren door de as en de bewolking.

Senne had een toegangskaart gefabriceerd die werkte op het niveau-vijf-netwerk. Vandaar konden ze via een onderhoudslift naar niveau zeven afdalen. De lift was traag en stonk naar olie en ozon.

"Wat zoeken we precies?" vroeg Daan.

"De communicatielogboeken van voor de Afdaling," zei Senne. "Als Operatie Scharlaken Hemel echt heeft plaatsgevonden, zijn er berichten. Coderingen. Bevestigingen. Die worden bewaard op de centrale server, niveau zeven, sectie D."

"Waarom worden ze bewaard?" vroeg Fatima. "Als het een geheim is, vernietigt je ze toch?"

"Je vernietigt ze niet als je ze nodig hebt om macht te behouden," zei Ona. "Als jij ooit iemand wilt laten doen wat jij wilt, heb je bewijs nodig dat je kunt gebruiken als drukmiddel. Ze houden het bij als zekerheid."

Ze stapten de lift uit op niveau zeven. De gangen hier waren smaller, minder afgewerkt — geen CoeluX-licht, alleen koud wit tl-licht dat zoem-zoemde in zijn armaturen. De lucht smaakte naar metaal.

Sectie D was een serverruimte achter een dubbele deur van gehard staal. Senne verbond zijn draagbare terminal met het interface-paneel naast de deur en begon te typen. Zijn vingers bewogen snel, methodisch.

"Drie minuten," zei hij.

Ze wachtten. Ergens diep in het gebouw zoeme de centrale reactor zijn monotone lied. Het was het geluid van Elysium's hart — onophoudelijk, onverstoord, het enige geluid dat altijd aanwezig was op alle niveaus, dag en nacht, als een bewijs van leven.

De deur gleed open.

De serverruimte was koel en stil. Rijen van zwarte racks met knipperende indicatielampjes, verbonden door bundels kabels. Senne zocht de juiste terminal en begon te zoeken. De anderen stonden achter hem, in het blauwgroene licht van de schermen.

Na twintig minuten vond hij het.

Het was geen enkel document maar een map, gecodeerd en weggestopt achter drie lagen beveiligingsprotocol die Senne een voor een ontmantelde. Binnenin was een reeks berichten, gedateerd van januari tot maart 2031, tussen het Operationeel Comité — een groep van zeven mensen, waarvan de namen bijna allemaal onbekend waren behalve één: V. Voss — en coördinatoren in veertien landen.

De berichten lieten geen ruimte voor twijfel.

Operatie Scharlaken Hemel was geen reactie op een dreiging. Het was geen last resort. Het was een gepland initiatief van een groep van mensen die hadden besloten dat de wereld herbegonnen moest worden — en dat zij degenen waren die de nieuwe wereld zouden leiden. Elysium was niet gebouwd als bescherming. Elysium was

gebouwd als fundament van een nieuw rijk.

Ze hadden de bom laten vallen. Ze hadden achtmiljard mensen gedood. En ze hadden het overleven zorgvuldig geregisseerd.

Fatima begon te huilen, stil en gecontroleerd, haar hand voor haar mond. Daan staarde naar het scherm alsof het hem had geslagen. Senne maakte een kopie van alles op zijn draagbare schijf.

Mira zei niets. Ze keek naar de berichten en voelde iets in zichzelf veranderen, onherroepelijk en stil, zoals ijs dat smelt in slow motion.

Ona stood roerloos. Haar gezicht was wit als marmer.

"Mijn vader wist het," zei ze. Het was geen vraag.

Deel II – Schaduwen

Hoofdstuk 6 – De Eerste Fout

Ze hadden één fout gemaakt.

Senne had de serverruimte correct verlaten. Hij had zijn toegangssporen gewist — of dacht dat hij dat had gedaan. Maar het bewakingssysteem van niveau zeven werkte op een apart circuit dat hij over het hoofd had gezien: een camera bij de lift, zo oud en vervuild dat ze hem niet hadden opgemerkt, verbonden met een archiefsysteem dat automatisch op abnormale beweging registreerde buiten werktijden.

De volgende ochtend zat de beelden van vijf kinderen die de lift verlieten op het scherm van Hoofdbewaker Tomas Kerr. Hij bekeek ze twee keer. Hij herkende Ona Peeters onmiddellijk — hij had haar vader genoeg gezien om de trekken te herkennen. De anderen kende hij niet bij naam, maar gezichten waren gemakkelijk te achterhalen in een stad van achttienduizend.

Hij belde Bestuurder Voss.

Aldric Voss was een man van zevenenvijftig, slank en correct, met grijzend haar dat altijd keurig gekamd was en een stem die nooit boven een aangenaam gespreksvolume uitkwam. Hij had zijn vaders positie overgenomen toen Victor Voss tien jaar geleden was gestorven — aan hartfalen, zei het officiële rapport — en hij had Elysium bestuurd met een mengsel van precisie en charme dat de bevolking had doen floreren en zich veilig had doen voelen.

Nu zat hij achter zijn bureau op niveau vijf en luisterde naar Kerr's verslag met zijn handen gevouwen voor zijn gezicht.

"Hebben ze de serverruimte betreden?" vroeg hij.

"Ja."

"Sectie D?"

Een korte stilte. "Ja."

Voss sloot zijn ogen. Hij dacht aan zijn vader. Aan de avonden in 2031 wanneer Victor Voss met rode ogen en trillende handen thuiskwam van vergaderingen waarover hij

nooit sprak. Aan de documenten die hij als tiener een keer per ongeluk had gezien en die zijn vader hem had laten verbranden terwijl hij keek. Aan de kennis die hij had meegedragen als een steen in zijn maag, alle jaren van zijn leven, wetende en zwijgend en elke dag kiezend voor het zwijgen omdat de waarheid Elysium zou vernietigen.

"Hoe oud zijn ze?" vroeg hij.

"Twaalf, dertien."

"Weten ze wat ze hebben gezien?"

"Dat is moeilijk te zeggen zonder —"

"Zorg dat je weet wat ze weten. Snel en discreet." Hij opende zijn ogen. "En zeg me niet hoe je het doet."

Kerr knikte en verliet het kantoor.

Voss bleef zitten. Hij keek naar de muur, waar een schilderij hing van een berglandschap — een echte foto, vooroorlogs, met echte sneeuw op echte pieken onder een echte blauwe hemel. Zijn vader had het altijd boven zijn bureau gehad. Hij had het overgenomen zonder te weten waarom.

Nu wist hij waarom. Schuldgevoel heeft een esthetiek. Het kiest zijn symbolen zorgvuldig.

Hoofdstuk 7 – Mira's Plan

Ze hadden de kopie van de documenten verdeeld.

Dat was Mira's idee geweest, de ochtend na hun bezoek aan niveau zeven, toen ze om vijf uur 's ochtends wakker lag en de gestileerde sterren van het CoeluX-systeem door haar raam zag. Senne had de data op zijn schijf staan, maar één punt van bewaarplaats was te kwetsbaar. Als ze de schijf vonden, was alles verloren.

Ze kopieerden de data op drie separate schijven — Senne had die zelf gemaakt van componenten uit het tech-lab op niveau vier — en verdeelden ze: één bij Mira, één bij Fatima, één verborgen in een luchtschacht op niveau drie die Senne eerder als cache had gebruikt. Senne zelf bewaarde de originele schijf maar verhuisde hem elk uur naar een nieuwe locatie op zijn lichaam.

"We moeten ook een manier hebben om de informatie vrij te geven als we... als er iets met ons gebeurt," zei Fatima.

"Je bedoelt als ze ons iets aandoen," zei Daan.

"Ik wil het niet zo zeggen, maar ja."

Mira had er de avond daarvoor over nagedacht. Elysium had een openbaar communicatienetwerk — een intranet dat door alle bewoners kon worden gebruikt voor berichten, nieuws, mededelingen. Het was bedoeld voor gemeenschapsberichten en kleine handel, maar technisch gezien kon je er ook een massabericht op plaatsen als je de juiste rechten had. Of als je de rechten omzeilde.

"Senne, kun jij een verzendklaar bericht opstellen dat automatisch naar het hele netwerk gaat op een bepaald tijdstip, tenzij wij het actief afbreken?"

Senne dacht na. "Een soort dode hand?"

"Precies."

Hij knikte langzaam. "Dat kan. Ik heb een toegangstoken voor het communicatiekernsysteem nodig, maar..." Hij zweeg even. "Ik weet hoe ik er aan kom."

"Als ze ons arresteren of iets ergers," zei Mira, "gaat het bericht automatisch uit en ziet iedereen de documenten."

"Het houdt ons veilig," zei Ona.

"Het houdt ons veilig zolang ze niet weten dat we het hebben opgezet," corrigeerde Fatima. "Als ze het weten, zullen ze het eerst proberen te neutraliseren."

"Dan moeten we zorgen dat ze het niet weten," zei Mira.

Ona keek haar lang aan. "Mira. Mijn vader is slim. De mensen om hem heen zijn slim. Ze doen dit al zesentwintig jaar."

"En wij zijn ook slim," zei Mira. "En wij zijn twaalf jaar oud. Dat is ons voordeel. Niemand zal geloven dat kinderen dit hebben gedaan."

Het was de meest naïeve observatie die ze ooit had gemaakt, en tegelijkertijd de meest nauwkeurige.

Hoofdstuk 8 – Verdenking

Tomas Kerr was goed in zijn werk, omdat hij geloofde in zijn werk.

Hij was geboren in Elysium — een van de eerste generatie die hier was opgegroeid, nooit boven was geweest, de wereld buiten alleen kende uit boeken en films en de verhalen van de oudere generatie. Hij geloofde in Elysium met de vurige overtuiging van iemand die niets anders kent. Hij geloofde dat Bestuurder Voss het beste voor had met de gemeenschap. Hij geloofde dat orde de prijs was van veiligheid en dat veiligheid de prijs was van alles.

Hij liet de vijf kinderen in de gaten houden door twee van zijn meest discrete agenten — geen uniformen, geen opzichtige bewaking, gewoon aanwezig zijn in de plaatsen waar de kinderen kwamen. De bibliotheek. Het plein. De schoolgangen.

Binnen twee dagen had hij een beeld.

De meisje Vandenberghe was duidelijk de leider. Ze was rustig en observerend — het type dat denkt voor het spreekt. De jongen Horemans was fysiek maar volgend. Het meisje Ercil las constant en had een scherpe analytische geest. De jongen Claes was de technicus — zorg dat hij uit buurt van systemen bleef. En het meisje Peeters...

Dat was het lastigste geval. Ona Peeters was de dochter van de Bestuurder. Kerr wist niet hoeveel Voss over zijn eigen kind wist, maar hij wist dat hij er voorzichtig mee moest zijn.

Op de derde dag nam hij een beslissing. Hij zou ze afzonderlijk ondervragen — niet als verdachten, maar als getuigen van een 'beveiligingsincident' op niveau zeven. Een routineonderzoek. Vriendelijk en professioneel.

Hij begon met de jongen Claes.

Senne zat tegenover Kerr in een kleine vergaderkamer op niveau drie. Hij was kalm — te kalm voor zijn leeftijd, vond Kerr. Hij beantwoordde de vragen beleefd en beweerde niets te weten van een incident op niveau zeven.

"Heb je ooit niveau zeven bezocht?" vroeg Kerr.

"Nee," zei Senne. "Kinderen mogen er niet komen."

"Dat klopt. Maar je bent toch gefascineerd door technische systemen, hè? Ik heb gehoord dat je erg goed bent."

Senne glimlachte bescheiden. "Ik vind het interessant."

"Heb je wel eens geprobeerd toegang te krijgen tot systemen waarvoor je geen autorisatie had?"

Een korte stilte — zo kort dat een minder aandachtig iemand het had gemist. "Nee," zei Senne.

Kerr keek hem aan. De jongen knipperde normaal. Zijn ademhaling was gelijkmatig. Maar er was iets — een heel subtiele verstraking rond de ogen.

"Goed," zei Kerr. "Dan kun je gaan."

Toen Senne de kamer verliet, belde Kerr onmiddellijk zijn assistent. "Ik wil alle communicatie van de vijf kinderen van de afgelopen week. Berichten, bewegingen, toegangslogs."

Hij wist het nu zeker. Ze hadden iets gevonden. De vraag was alleen hoeveel.

Hoofdstuk 9 – Ona's Keuze

Die avond klopte Ona op haar vaders kantoor.

Ze had er de hele dag over nagedacht. Ze had de documenten gelezen. Ze had de namen gezien. Ze had V. Voss — Victor Voss, haar grootvader — bovenaan de lijst zien staan van de mensen die Operatie Scharlaken Hemel hadden geautoriseerd.

Ze wist niet of Aldric Voss het wist.

Ze wist niet of ze het wilde weten.

Maar ze wist dat ze niet kon doen alsof ze niets had gezien, en ze wist dat als ze niets deed, haar vrienden in gevaar waren.

"Ona," zei haar vader toen ze binnenkwam. Hij stond bij het raam — het neppe raam dat uitzag op een digitale weergave van de Ardennen in de herfst. "Ga zitten."

"Ik wil liever staan," zei ze.

Hij keek haar aan. "Goed."

Er viel een stilte. Ona keek naar haar vader — zijn grijzende haar, zijn rechte houding, zijn handen die licht trilden toen hij ze voor zich vouwde. Ze had die trilling eerder gezien. Ze had altijd gedacht dat het vermoeidheid was.

Nu begreep ze dat het iets anders was.

"Wist je het?" vroeg ze.

Aldric Voss verplaatste zijn gewicht niet. Zijn gezicht bewoog niet. Maar zijn ogen — zijn ogen veranderden van iets, zo snel dat je het bijna kon missen.

"Wat wist ik?" vroeg hij.

"Over grootvader. Over Scharlaken Hemel. Over wat ze gedaan hebben."

Een lange stilte. Het CoeluX-systeem had de avondgloed al ingezet — het licht was warm en roodgoud, een perfecte nabootsing van zonsondergang. Ona haatte het op dit moment, die valse schoonheid.

"Waar heb je die naam gehoord?" vroeg haar vader.

"Dat doet er niet toe."

"Ona." Zijn stem was laag. Niet boos — iets ergers. Bezorgd. "Dit is gevaarlijker dan je denkt."

"Ik weet heel goed hoe gevaarlijk het is."

"Nee." Hij schudde zijn hoofd. "Dat weet je niet. Jij bent twaalf jaar oud en je denkt dat je de wereld begrijpt omdat je documenten hebt gelezen die in een context zijn geschreven die jij —"

"Acht miljard mensen, vader."

De woorden vielen tussen hen als stenen.

Voss sloot zijn ogen. Toen hij ze opende, was er iets in hem veranderd. De professionele façade was nog intact, maar er lag iets onder dat Ona nog nooit had gezien: vermoeidheid van een soort die geen slaap kan genezen.

"Ga naar huis," zei hij zacht. "Zorg dat je vrienden ook naar huis gaan. En spreek hier met niemand over."

"Wat ga je doen?"

"Wat ik moet doen."

Ona verliet het kantoor en liep snel door de gang, zonder om te kijken. Ze belde Mira zodra ze buiten gehoorbereik was.

"Hij weet het," zei ze. "En hij weet dat wij het weten."

Aan de andere kant van de lijn was een korte stilte. Dan zei Mira: "Is het dode-handsysteem gereed?"

"Senne zei morgenochtend."

"Dan hebben we tot morgenochtend."

Het was de langste nacht van Ona's leven.

Hoofdstuk 10 – Het Besluit van de Raad

De Veiligheidsraad van Elysium vergaderde drie uur na middernacht in de bunkerruimte op niveau vijf, sectie A — een kamer die officieel niet bestond op de architectuurplannen die openbaar toegankelijk waren. Er zaten zeven mensen: Bestuurder Voss, Hoofdbewaker Kerr, Wetenschapsdirecteur Laure Mertens, Administrateur Piet Stroobants, Juridisch Adviseur Ines Govaerts, Hoofd Communicaties Bernard Claes — geen familielid van Senne, puur toeval — en de stille zevende, een vrouw van zeventig die niemand buiten deze kamer bij naam kende: Directrice K. Renard.

Ze was oud maar scherp. Ze had de Operatie mee-georganiseerd. Ze had Elysium mee-gebouwd. Ze was de enige die beide werelden had gekend en bewust had gekozen voor de afgrond.

"Vijf kinderen," zei Kerr. Hij legde de foto's op tafel. "Twaalf tot dertien jaar. Ze hebben sectie D bezocht en de gecodeerde bestanden geopend. Het is bijna zeker dat ze een kopie hebben gemaakt."

"Bijna," zei Govaerts.

"Zeker genoeg."

Voss keek naar de foto's. Zijn dochter keek terug vanuit de bewakingsopname — haar gezicht strak, haar blik direct. Hij herkende in haar ogen iets wat hij lang geleden in zijn eigen ogen had gezien, in een spiegel, in 2041, toen hij voor het eerst de volledige waarheid had vernomen en ermee had moeten leren leven.

"Wat stellen jullie voor?" vroeg hij.

"We moeten de schijven vinden en wissen," zei Kerr. "Zo snel mogelijk."

"En de kinderen?" vroeg Mertens.

Een stilte.

"Er zijn manieren," zei Renard. Het was de eerste keer dat ze sprak. Haar stem was droog en precies. "Medicaal. Ondetecteerbaar. Het hoeft er niet uitzien als —"

"Nee," zei Voss.

Iedereen keek naar hem.

"Het zijn kinderen," zei hij.

"Het zijn kinderen die Elysium kunnen vernietigen," zei Renard. "Achttienduizend mensen leven hier. Als de waarheid uitkomt — als de bevolking weet wat er is gedaan — is er paniek. Anarchie. Mogelijk geweld. Dit systeem functioneert op vertrouwen. Dat vertrouwen is niet bestand tegen deze kennis."

"U praat over mijn dochter," zei Voss.

"Ik praat over de overleving van de gemeenschap."

Voss stond op. Hij liep naar het raam — ook hier een nep-raam, dit keer met een zwart beeld: de nacht-modus van het CoeluX-systeem, een fluwelen donker met sterren. "Geef me alternatieven."

Stroobants schraapte zijn keel. "We kunnen ze isoleren. Sectie hen af van communicatiemiddelen. Een geconstrueerde situatie waarbij ze in een soort beschermend toezicht worden geplaatst — het zou kinderbescherming kunnen heten, een psychologische zorg —"

"Ze zijn niet gek," zei Kerr.

"Nee," zei Stroobants. "Maar als we de narrative controleren, hoeft niemand dat te weten."

Renard keek naar Voss. "Bestuurder. U weet even goed als ik dat er maar één oplossing is die zeker werkt."

"Dan zoeken we een andere oplossing," zei Voss. Hij draaide zich om. Zijn stem was rustig maar zijn handen, samengevouwen achter zijn rug, beefden. "We zoeken de schijven. We isoleren ze als dat nodig is. Maar we raken die kinderen niet aan."

Renard knikte — een kleine, koele buiging van haar hoofd. Ze geloofde hem niet. Dat was duidelijk. Maar ze zou het voorlopig accepteren.

Kerr en Voss wisselden een blik. Kerr knikte minimaal.

De vergadering was afgelopen.

Maar buiten de kamer, in de stille gang van niveau vijf, wist Renard dat Voss's sentimentaliteit een tijdelijk obstakel was. Ze had haar eigen mensen. Ze had haar eigen plan.

Hoofdstuk 11 – Vlucht

Senne had het dode-handsysteem klaar om drie uur 's nachts.

Het was een eenvoudig mechanisme in kern: een versleuteld bericht, klaar voor verzending naar het volledige intranet van Elysium, met als bijlage een geanonimiseerde versie van de documenten uit sectie D. Het bericht zou automatisch worden verzonden om zes uur de volgende ochtend — precies wanneer de meeste mensen hun dag begonnen en hun terminals controleerden — tenzij een van de vijf vrienden het systeem voor die tijd deactiveerde met een persoonlijke code.

Hij stuurde de code naar elk van hen.

"Als ze ons niet aanraken voor zes uur," berichtte hij aan de groep, "sturen we het zelf. Als ze ons arresteren of erger, gaat het automatisch."

Mira sliep niet. Ze lag in het donker en keek naar het sterrenplafond van het CoeluX-systeem en dacht aan haar moeder. Lena Vandenberghe die elke dag naar haar archief ging en de documenten van de dode wereld catalogiseerde met zorg en toewijding, wetend noch vermoed dat de sleutel tot de grootste waarheid van Elysium in een doos in haar eigen werkruimte lag.

Ze stond op en pakte haar rugzak. Ze deed er een fles water in, een reep — synthetische chocolade maar behoorlijk — haar notitieboekje en de schijf. Ze aarzelde bij de deur van haar kamer.

Als ze nu het bericht zond, was alles voorbij. De waarheid was buiten. Ze konden haar niet meer terugzetten. Maar het was ook middenin de nacht, en het effect was altijd groter bij daglicht, wanneer mensen uitgerust waren en konden verwerken.

Ze wachtte.

Om vier uur 's ochtends klonk er een zacht geklop op haar venster. Ze leefde op de derde etage — het geklop was onmogelijk. Toch was het er.

Ze keek voorzichtig. Daan hing aan een onderhoudsstang buiten, zijn gezicht rood van inspanning. Ze trok het raam open.

"Ze zijn naar Senne gegaan," hijgde hij. "Kerrs mensen. Een halfuur geleden. Hij is er niet meer."

Mira's maag kromp samen. "Ona?"

"Geen contact meer. Fatima is bij mij. We moeten gaan."

"Naar waar?"

Daan keek haar aan in het blauwe sterrenlichr. "Senne heeft ons een alternatieve route gestuurd voordat hij offline ging. Niveau drie, onderhoudsgangen, naar de centralisatieruimte van het communicatiesysteem. Als we er fysiek bij kunnen — als we de terminal direct benaderen — kunnen we het bericht nu al sturen."

Mira knikte. Ze griste haar rugzak en klom door het raam.

Hoofdstuk 12 – De Ondergrondse Nacht

De nacht in Elysium was niet echt donker.

Het CoeluX-systeem dimde het licht maar doofde het nooit volledig. Er bleef altijd een zwakke blauwig-zilveren gloed over de stad hangen — gesimuleerd maanlicht, precies afgestemd op de fase van de echte maan boven het aardoppervlak, al wist niemand of de echte maan nog te zien was vanop de vervuilde wereld daarboven. Het was een schoonheid van tweede orde: een kopie van iets dat misschien zelf al een kopie was geworden.

Mira, Daan en Fatima bewogen zich door de zijstraten van niveau twee. Ze waren niet de enigen die wakker waren — Elysium had nachtmensen zoals elk menselijk systeem — maar ze vermeden de drukste routes. Daan liep voorop, zijn brede schouders laag gehouden om minder op te vallen.

"Heeft Senne gezegd wat er met hem is?" vroeg Fatima terwijl ze liepen.

"Zijn bericht was: 'Ze komen, houd de codes veilig, vertrouw de route.' En toen niets meer."

"Ze hebben hem."

"Misschien heeft hij gevlucht."

"Daan. Ze hebben hem."

Ze namen de onderhoudstrap naar niveau drie. De trap rook naar cement en oud roest — een geur die de ingenieurs van Elysium nooit hadden kunnen wegnemen, hoeveel ventilatie ze ook hadden gebouwd. Diep in de aarde leeft de grond altijd mee.

De onderhoudsgangen van niveau drie waren een doolhof van leidingen, kabels en kleine opslagruimtes. Senne's kaart — een schets die hij eerder had doorgemaild — wees hen de weg. Links bij de blauwe waterleiding. Dan rechtdoor langs de oranjegemarkeerde stoomleiding. Dan een deur met een noodslot dat open moest worden geforceerd — Daan deed dat met een gereedschapsstuk dat hij had meegenomen — en dan een trap naar beneden, naar een subniveau dat officieel niet op de plattegronden stond.

De communicatiecentrale was een kleine ruimte vol zoemende apparatuur. Er hing een geur van koelwater en elektriciteit. Een rij groene indicatielampjes flikkerde in het donker.

Fatima kende de systemen — ze had de documentatie bestudeerd toen ze nog dachten dat ze tijd hadden. Ze liep naar de centrale terminal en begon te typen.

"Drie minuten," zei ze.

Daan stond bij de deur en luisterde. Mira stond naast Fatima en keek over haar schouder.

"Wacht," zei Mira zacht.

Fatima stopte.

"Als we dit nu sturen," zei Mira, "is er geen weg terug. Voor niemand. Voor Senne als ze hem hebben. Voor Ona. Voor onze ouders."

"Er is al geen weg terug," zei Fatima. "Die was er al niet meer toen we die serverruimte inliepen."

Mira knikte langzaam. "Dan sturen we het."

Fatima's vingers bewogen over het toetsenbord. De terminal accepteerde haar commando's met een zachte pieptoon bij elk bevestiging.

Achter de deur was een geluid.

Voetstappen.

Daan drukte zijn oor tegen de deur. "Twee personen. Snel."

Fatima typte sneller. "Bijna."

De voetstappen kwamen dichter bij.

"Fatima."

"Bijna."

De deur bewoog. Daan zette zijn volle gewicht ertegen.

"Nu," zei hij.

Fatima drukte op verzenden.

De terminal gaf één langdurige piep. Daarna het zachte klik van een bevestiging.

De deur vloog open.

Deel III – Zon op Aarde

Hoofdstuk 13 – De Ochtend van de Waarheid

Om 04:17 uur ontvingen alle actieve terminals in Elysium een bericht.

De meeste mensen sliepen nog. Maar de terminals waren zo geprogrammeerd dat ze dringende berichten met een geluidssignaal aankondigden, en zo werden er die ochtend achttienduizend mensen wakker van een toon die ze nog nooit hadden gehoord — want het systeem voor gemeenschapsbrede noodberichten was in tweeëntwintig jaar gebruik van Elysium nooit geactiveerd.

Het eerste dat ze lazen was een korte inleiding, in vlot en duidelijk Nederlands:

Burgers van Elysium. Wat u nu gaat lezen zal moeilijk zijn. Wij vragen u het volledig te lezen voor u reageert. De documenten die zijn bijgevoegd zijn authentiek en kunnen worden geverifieerd door elke bevoegde persoon met toegang tot de servers van niveau zeven, sectie D. De Grote Brand was geen externe aanval. Het was een geplande operatie, geautoriseerd door de oprichters van Elysium. U heeft het recht dit te weten.

Daarna volgden de documenten.

In het appartement op de tweede etage van Woonblok Cassiopeia werd archivaris Berthe Maes wakker van het signaal. Ze zette haar bril op, nam haar terminal in haar gerimpelde handen, en begon te lezen. Ze las twee keer, drie keer. Haar gezicht veranderde nauwelijks. Ze had lang genoeg geleefd om te weten dat de wereld zelden was wat ze leek.

In restaurant Le Jardin op het plein was Jonas Vandenberghe al vroeg begonnen met de ochtendvoorbereiding. Zijn terminal zoem-de. Hij veegde zijn handen af aan zijn schort en las. Zijn gezicht werd wit.

Hij belde zijn vrouw.

In het Wetenschapscentrum op niveau vier stopte Lena Vandenberghe met catalogiseren. Ze stond al een halfuur voor haar terminal. Ze dacht aan de doos met documenten die ze Mira had laten sorteren. Ze dacht aan het memo dat ze had zien

liggen — maar had ze er ook in gekeken? Nee. Ze had gedacht dat het administratieve rommel was.

Ze dacht aan haar dochter.

Op niveau vijf brak chaos los.

Kerr stormde het kantoor van Voss binnen. "Het bericht is eruit."

Voss stond al. Hij was volledig gekleed — hij had niet geslapen. "Hoe laat?"

"Vier zeventien."

"De kinderen?"

"Drie zijn opgepakt in de communicatieruimte op niveau drie. De twee anderen zijn nog niet gevonden."

"Opgepakt of..." Voss keek hem aan.

"Opgepakt. Ongedeerd. Op bevel van Renard."

Voss liep al. "Breng mij naar hen toe."

"Bestuurder, de situatie buiten is —"

"Ik weet wat de situatie buiten is. Breng mij naar die kinderen."

Hoofdstuk 14 – Senne

Senne zat in een kleine bewakingskamer op niveau vijf en at een boterham die iemand hem had gegeven. Hij zat er al drie uur. Hij was kalm.

Ze hadden hem om vier uur 's ochtends gevonden in de onderhoudsgangen van niveau zeven, waar hij zich had verstopt nadat hij zijn kamer had verlaten. Ze hadden hem niet ruw behandeld — twee agenten, professioneel en zwijgzaam, die hem bij zijn ellebogen hadden gepakt en hem hadden meegenomen. In de bewakingskamer had een vrouw gevraagd waar de schijven waren. Hij had gezegd dat hij niet wist wat ze bedoelde. Ze was weggegaan.

Daarna had niemand meer iets gezegd.

Om vier zeventien had zijn terminal — die ze hem niet hadden afgenomen, wat een vergissing was — een zachte pieptoon gegeven. Hij had naar het scherm gekeken. De bevestiging van verzending.

Hij had de boterham opgegeten en gewacht.

Nu werd de deur geopend. Een man die hij herkende van foto's in de gemeenschapskrant: Bestuurder Aldric Voss zelf. Hij kwam binnen, schoof een stoel naar voren en ging tegenover Senne zitten.

"Hoe oud ben je?" vroeg Voss.

"Elf," zei Senne.

Voss knikte langzaam. "Elf jaar." Hij zweeg even. "Heeft iemand je pijn gedaan?"

"Nee."

"Goed." Voss haalde zijn handen door zijn haar — een ongepolijst gebaar dat Senne verraste. "Je vrienden zijn ook hier. Ze zijn veilig."

"Allemaal?"

"We zoeken nog twee." Hij keek Senne aan. "Ona en het meisje — Peeters en..."

"Ona is uw dochter," zei Senne.

Voss knikte. Zijn gezicht was moeilijk te lezen, maar Senne had een goed oog voor details. Voss was een man die tegelijk bang was en opgelucht.

"Waar zijn ze?" vroeg Senne.

"Dat weten we nog niet."

Senne dacht na. Ona kende Elysium beter dan de meeste volwassenen — haar vader had haar meegenomen op inspecties en rondleidingen die gewone burgers niet kregen. En Mira was de stilste en slimste van hen allen.

"Ze zijn ergens waar u niet snel zoekt," zei Senne.

"Waarom denk je dat?"

Senne haalde zijn schouders op. "Omdat Mira slim genoeg is om te weten dat het voor u onlogisch is."

Voss keek hem lang aan. "Je vertrouwt me niet."

"Nee."

"Dat is verstandig." Voss stond op. "Maar ik ga jullie geen kwaad doen."

"Dat weet ik niet," zei Senne eerlijk. "Directrice Renard misschien wel."

Voss verstijfde. Senne had het gezien — de kleine trillende reactie in de schouders van een man die iets hoort wat hij al weet maar niet wil horen.

"Renard heeft niets meer te zeggen," zei Voss. En voor het eerst klonk hij niet als een bestuurder. Hij klonk als iemand die zichzelf een belofte maakt.

Hoofdstuk 15 – Mira en Ona

Ze hadden zich verstopt op de enige plek waar niemand hen zou zoeken: de kas.

Kas zes, op niveau zes, was de grootste van de hydroponische groeikamers — een reusachtige ruimte van tweehonderd meter lang en veertig meter breed, gevuld met rijen groeibanken vol groenten, fruit en kruiden. Het geurde er naar aarde en basil en tomaten. Het was permanent verlicht met speciale groeilichten die een ander spectrum hadden dan de CoeluX-panelen maar net zo krachtig — en het ruis van de waterinstallaties en ventilatoren slokte alle andere geluiden op.

Mira en Ona zaten achter een rij tomatenplanten, hun rug tegen de muur, en wachtten.

Ona had haar terminal uitgezet. Ze hield hem in haar schoot en keek ernaar.

"Hij gaat me bellen," zei ze.

"Ja," zei Mira.

"Ik weet niet wat ik moet zeggen."

Mira dacht na. "De waarheid," zei ze ten slotte. "Dat is het enige wat nu nog zin heeft."

Ona knikte maar zei niets. Ze keek naar de tomaten die in lange trossen hingen — rood en groen en geel, in alle stadia van rijpheid. Ergens in de verte zoem-de een ventilator. Het was bijna vredig, behalve dat niets vreedzaam was.

"Dacht jij dat je vader het wist?" vroeg Mira.

"Ik wist het al een tijdje. Zonder bewijs. Een soort... aanvoelen. De manier waarop hij zweeg bij bepaalde gesprekken. De manier waarop hij altijd iets te moe keek wanneer iemand over de Grote Brand begon." Ona zweeg even. "Maar weten en bewijzen zijn niet hetzelfde."

"Nu is er bewijs."

"Nu is er bewijs." Ona haalde haar hand langs haar ogen. "Wat denk je dat er nu gebeurt?"

Mira sloot haar ogen. Ze dacht aan de achttienduizend mensen van Elysium die op dit moment het bericht lazen. Ze dacht aan haar vader in zijn restaurant, haar moeder in het archief. Ze dacht aan de oude mannen op het plein, de bloemist, de archivarissen, de ingenieurs, de leraren, de kinderen jonger dan zij. Allemaal wakker, allemaal lezend, allemaal langzaam begrijpend.

"Ik denk dat er heel veel mensen erg boos worden," zei ze.

"Dat is een understatement."

"En ik denk dat die woede ergens heen moet. Richting mensen, of richting iets anders."

"Richting mijn vader."

"Richting het systeem dat dit heeft mogelijk gemaakt," corrigeerde Mira. "Je vader is één persoon. Hij is niet de enige schuldige."

Ona keek haar aan. "Maar hij is wel schuldig."

Mira knikte eerlijk. "Ja. Maar wat dat betekent — wat de juiste straf is, of er een straf moet zijn, hoe Elysium verder gaat — dat zijn vragen voor mensen samen. Niet voor ons. Wij hebben alleen de deur opengedaan."

Ze zwegen samen in de zoem van de ventilatoren, in de geur van groeiend leven dat al zesentwintig jaar volhardde in zijn groeien, onverschillig voor de wereld boven en de geheimen van de wereld onder.

Ona zette haar terminal aan. Ze belde haar vader.

Hoofdstuk 16 – De Stem van de Stad

Tegen zeven uur 's ochtends was het plein van Elysium vol mensen.

Het was geen georganiseerde demonstratie — er was geen roepen, geen spandoeken, geen leider die het woord nam. Het was gewoon een stroom van mensen die hun appartementen uitkwamen en naar het plein liepen, zoals mensen altijd doen wanneer iets groots hen uit hun routine haalt: ze zoeken elkaar op. Ze willen niet alleen zijn met het onbegrijpelijke.

De CoeluX-panelen werkten hun normale ochtendprogramma af, onverstoorbaar en precies: het licht was goudkleurig en laag, een gesimuleerde vroege morgen in de herfst. Het maakte de menigte op het plein er bijna schilderachtig uit, deze achttienduizend mensen van Elysium in hun ochtendkleren, hun terminals in de hand, hun gezichten een spectrum van shock en woede en verdriet en ongeloof en — bij sommigen, de oudsten die de Afdaling hadden meegemaakt — iets dat op erkenning leek.

Jonas Vandenberghe stond achter zijn restauranttoonbank en keek naar het plein. Hij had zijn schort nog aan. Lena stond naast hem — ze was hierheen gekomen zodra Jonas haar had gebeld. Ze hielden elkaars hand.

"Waar is Mira?" vroeg Lena voor de derde keer.

"Ze is veilig," zei Jonas. Dat had een agent hem verteld. Hij had het geloofd omdat hij het moest geloven.

Archivaris Berthe Maes stond midden op het plein, pal voor de fontein, en las het bericht voor de vierde keer op haar terminal. Naast haar stond haar collega Michel Arnouts, zeventig jaar oud, een van de weinige mensen in Elysium die de Afdaling als volwassene had meegemaakt.

"Wist jij het?" vroeg ze hem.

Michel zweeg lang genoeg om een antwoord te zijn. "Ik vermoedde iets. Ik wist niet de schaal."

Berthe knikte. Ze vouwde haar terminal dicht. "Dan hebben die kinderen iets gedaan wat wij in zesentwintig jaar niet hebben durven doen."

Op niveau vijf was Bestuurder Voss omringd door zijn staf in de grote vergaderruimte. Zijn communicatieadviseur stelde voor een officieel statement te maken: kalm, geruststellend, de ernst erkennend maar de continuïteit van bestuur benadrukken. Stroobants stelde voor de vergadering van de Burgerschapsraad vervroegd samen te roepen. Govaerts zei dat er juridische procedures moesten worden opgestart.

Directrice Renard was niet aanwezig. Ze was 's nachts al niet meer aanwezig geweest na de vergadering. Kerr had haar suite op niveau twee leeg aangetroffen.

"Ze is nergens in de stad," rapporteerde hij aan Voss.

Voss keek hem aan. "Hoe is dat mogelijk?"

"Ze kent de stad beter dan wie dan ook. Ze heeft Elysium mee-gebouwd."

Voss dacht na. Renard was zeventig jaar oud. Ze kende elk systeem, elke gang, elke verborgen ruimte van Elysium. Als ze wilde verdwijnen binnen de stad, kon ze dat.

"Laat zoeken," zei hij. "Maar voorzichtig. Ze is gevaarlijk."

"In welke zin?"

"In alle zin."

Hij verliet de vergaderruimte en liep naar het raam dat uitzag op het plein. De menigte beneden was groot en stil en hij wist — met de zekerheid van een man die lang genoeg had bestuurd om menigtes te lezen — dat deze stilte niet de stilte van resignatie was. Het was de stilte van mensen die aan het beslissen zijn.

Hij moest naar buiten. Hij moest spreken. Niet als Bestuurder, maar als persoon.

Hij nam de lift naar het plein.

Hoofdstuk 17 – Renard

Directrice K. Renard — Katarina Renard, al kwamen de meeste mensen haar naam nooit te weten — liep door de smalste onderhoudsgangen van niveau zeven met de kalmte van iemand die precies weet waar ze naartoe gaat.

Ze was zeventig jaar. Ze was moe.

Niet de vermoeidheid van de avond of de week — de vermoeidheid van decennia. Van een leven lang het dragen van een beslissing die ze nooit aan iemand kon uitleggen, niet werkelijk, niet volledig. Ze had geprobeerd het aan een psychiater uit te leggen, lang geleden, in de jaren na de Operatie, en de psychiater had gedaan alsof ze het begreep maar had niet werkelijk begrepen. Hoe kon je uitleggen dat je acht miljard mensen had gedood uit de overtuiging dat er geen andere weg was? Dat de beschaving op zo'n klif stond dat de keuze was: iedereen, of bijna iedereen?

Ze had het geloofd. Ze geloofde het nog steeds. Dat was het ergste.

Ze bereikte de ruimte die ze zocht: een kleine technische kamer achter de centrale reactor, met toegang tot de primaire luchtinlaatschachten. Een van de weinige plaatsen in Elysium van waaruit je, als je de juiste verbindingen kende, een directe lijn had naar het buitenoppervlak.

Er was een intercomsysteem hier, geïnstalleerd in de beginjaren van Elysium voor technische communicatie met de sensoren boven. Het was verouderd en werd al tien jaar niet meer officieel gebruikt, maar het werkte nog. Ze had er zelf op toegezien.

Ze activeerde het systeem en zette haar headset op.

Boven, op drie kilometer hoogte, reageerden de antennes op het signaal.

Ze wist niet waarnaar ze luisterde. Ze had geen reden om te denken dat er iets te horen was. Maar ze had de behoefte — voor het eerst in zesentwintig jaar de behoefte — om te weten wat er boven was. Of er iets was. Of de wereld inderdaad was zoals zij had voorzien: gebroken en stil en begonnen met zijn langzame herstel, zoals systemen dat doen wanneer de verstoring wordt verwijderd.

Ze hoorde het na drie minuten zoeken.

Een signaal. Zwak maar onmiskenbaar. Gecodeerd in een protocol dat ze herkende — het was het protocol van de overlevingsnetwerken, het noodsysteem dat de organisatoren van Scharlaken Hemel hadden opgezet voor communicatie tussen de schuilplaatsen.

Er waren andere schuilplaatsen. Andere Elysia. Ze had het altijd geweten — het was onderdeel van het plan geweest. Maar ze had nooit verwacht dat ze na zesentwintig jaar nog zouden communiceren.

Ze luisterde. Het signaal was te zwak om te decoderen. Maar het was er.

Ze was niet de enige overlevende gemeenschap. Ergens boven — of ergens anders diep

— waren anderen. En blijkbaar communiceerden ze.

Ze zette de headset neer en stond een lange tijd stil in de geur van ozon en staal.

Dan — voor het eerst in zesentwintig jaar — begon Katarina Renard te huilen.

Hoofdstuk 18 – De Confrontatie

Voss stond op het plein van Elysium en de menigte keek hem aan.

Hij had geen toespraak voorbereid. Hij had zijn communicatieadviseur gezegd dat hij dat niet zou doen en de man had hem aangestaard alsof hij gek was geworden. Misschien was dat zo.

"Ik weet," zei hij — gewoon, zonder microfoon, maar de stilte van de menigte was zo groot dat zijn stem ver droeg — "dat jullie allemaal vragen hebben. Ik ga ze niet beantwoorden met een statement of een officiële verklaring. Ik ga jullie de waarheid vertellen zoals ik ze ken."

Hij haalde adem.

"Mijn vader, Victor Voss, was een van de zeven mensen die Operatie Scharlaken Hemel heeft geautoriseerd. Ik was vijfentwintig jaar oud en ik wist het niet voordat de Operatie werd uitgevoerd. Ik heb het daarna geleerd. En ik heb de keuze gemaakt te zwijgen."

Een golf van fluisteren in de menigte. Hij wachtte totdat het bedaarde.

"Die keuze was fout. Ik heb het u ontzegd te weten wat er is gedaan, in de overtuiging dat het Elysium zou beschadigen. Ik zag het als bescherming. Ik begrijp nu dat het controle was. En ik verontschuldig me daarvoor."

Van ergens in de menigte riep een stem: "Wat gaat er nu gebeuren?"

"Dat is niet aan mij," zei Voss. "Dat is aan jullie. Ik stel voor dat de Burgerschapsraad onmiddellijk wordt samengeroepen — niet de raad die ik heb benoemd, maar een nieuw gekozen raad met volledige toegang tot alle documenten. Ik stel voor dat er een onafhankelijk onderzoek komt naar de Operatie en naar hoe het bestuur van Elysium de afgelopen zesentwintig jaar heeft gefunctioneerd. En ik stel voor dat ik zelf deel uitmaak van dat onderzoek — niet als bestuurder maar als getuige."

"Wat met uw dochter?"

Voss aarzelde. "Mijn dochter heeft, samen met vier andere kinderen, iets gedaan wat ik — als volwassene — niet heb durven doen. Ze verdient niet mijn oordeel. Ze verdient mijn respect."

De stilte die volgde was van een ander soort dan die ervoor.

In de menigte, ergens achteraan bij de bloemenstal, stond Lena Vandenberghe met haar hand in die van haar man. Ze keek naar Voss op het plein en dacht aan haar dochter — slim en stil en vasthoudend, haar dochter die altijd te veel nadacht en te weinig sliep — en voelde iets in haar dat ze niet gemakkelijk kon benoemen: trots, en angst, en trots die groter was dan de angst.

Ze drukte Jonas's hand.

"Ga je geloven dat ze veilig zijn?" vroeg hij.

"Ja," zei ze. "Ik moet."

Hoofdstuk 19 – Gevonden

Mira en Ona verlieten kas zes om acht uur 's ochtends.

Ze liepen gewoon de gang op en gingen de lift naar niveau twee, naar het appartement van de Vandenberghes. Niemand hield hen aan — de bewakingsagenten die hen hadden gezocht waren allemaal teruggeroepen naar het plein vanwege de menigte.

Lena Vandenberghe deed open voordat Mira kon kloppen. Ze omhelsde haar dochter zo lang en zo stevig dat Mira's schouderbladen krakten. Ze zei niets. Ze hoefde niets te zeggen.

Jonas maakte eieren.

Ona belde haar vader. Ze spraken tien minuten, zacht, en Mira hoorde vanuit de keuken niet wat ze zeiden. Maar toen Ona terugkwam, waren haar ogen rood en was haar gezicht rustiger dan ze het in dagen had gezien.

"Hij haalt me op," zei Ona.

"Oké," zei Mira.

Ona stond een moment bij de deur. Ze keek naar Mira — haar vriend, haar medesamenzweerder, het meisje dat als eerste had besloten dat de waarheid meer waard was dan de veiligheid van zwijgen. "Ik ben blij dat we het hebben gedaan," zei ze.

"Ik ook," zei Mira, en het was waar, ondanks alles, ondanks de angst van de afgelopen uren, ondanks de onzekerheid over wat nu zou komen. Het was ongecompliceerd waar in de manier waarop eenvoudige dingen waar zijn.

Senne en Daan en Fatima werden later die ochtend vrijgelaten. Ze kwamen samen bij de fontein op het plein en keken naar de menigte die langzaam veranderde — mensen die begonnen te praten, te debatteren, kleine groepen die zich verzamelden en uiteenvielen en opnieuw samenkwamen in andere combinaties.

Het was de stad die zichzelf opnieuw aan het uitvinden was.

"Hoe denk jij dat het afloopt?" vroeg Daan aan Senne.

Senne keek naar het plein. De CoeluX-panelen boven gaven hun volmaakte ochtendlicht — het licht van een wereld die niet meer bestond, nagebouwd met zoveel vakmanschap dat het bijna beter was dan het origineel.

"Weet ik niet," zei Senne. "Maar het gaat ergens heen."

"Dat is genoeg?" vroeg Fatima.

"Voor nu," zei hij. "Ja."

Mira keek omhoog naar het licht. Ergens boven haar, op drie kilometer hoogte, lag de wereld die ze nooit had gekend — gebroken en bevrozene en langzaam herstellend. En ergens in haar borst was het knagen dat ze al haar hele leven voelde maar nooit had benoemd, eindelijk stiller geworden. Niet weg — nooit helemaal weg — maar stiller.

Ze had iets gedaan. En het had gevolgen gehad. En de gevolgen waren nog niet afgelopen.

Dat was genoeg voor nu.

Hoofdstuk 20 – De Raad

De nieuwe Burgerschapsraad van Elysium werd drie weken na de Openbaring — zo noemde men het inmiddels, de dag waarop het bericht was verstuurd — gekozen door middel van een stemming die door bijna negentig procent van de volwassenen werd bijgewoond.

Het was de eerste echte verkiezing in Elysium.

Zeventien mensen werden verkozen, uit alle geledingen van de samenleving: een hydroponisch ingenieur, een leraar, een arts, een kok, een archivaris — Berthe Maes, die had geweigerd haar kandidatuur in te trekken ondanks haar leeftijd — twee van de oudere generatie die de Afdaling hadden meegemaakt, en tien anderen.

Aldric Voss was inderdaad niet op de lijst. Hij had zijn ontslag aangeboden en de Raad had het aanvaard — niet als straf, maar als noodzakelijkheid. Hij was als getuige gehoord in het openbare onderzoek dat de Raad had ingesteld, en zijn verklaring was volledig en gedetailleerd geweest. Historici van Elysium noteerden zijn medewerking. Oordelen lieten ze aan de bevolking over.

Directrice Renard was gevonden op het moment dat ze zelf naar buiten was gekomen — niet opgepakt, maar vrijwillig verschenen voor de Raad. Ze was oud en ze was moe en ze had, zo zei ze, één ding gevonden dat ze wilde mededelen voordat er over haar lot werd beslist.

Ze had andere overlevendgemeenschappen gevonden.

Het signaal dat ze had gehoord in de communicatieruimte bij de reactor was niet de enige. Senne had haar geholpen de signalen te versterken en te decoderen — met tegenzin en onder protest maar uiteindelijk omdat het nieuwsgierig gedeelte van hem groter was dan het principegedeelte. Er waren minimaal vier andere schuilplaatsen: één in wat vroeger Australië was geweest, één ergens in Noord-Amerika, één in Centraal-Azië, en één waarvan de locatie onduidelijk bleef maar waarvan het signaal het sterkste was.

Elysium was niet alleen.

Het nieuws verspreidde zich door de stad met de snelheid van licht in een glasvezelkabel. Op het plein verzamelden mensen zich opnieuw — maar deze keer was er geen stilte. Er was geluid. Stemmen, vragen, verwondering. Het geluid van mensen die iets nieuws hebben geleerd over de wereld en niet precies weten wat ermee aan te vangen maar intens bezig zijn met het uitzoeken.

De vijf kinderen — ze werden nu zo aangeduid, als eenheid, al waren ze een los gezelschap dat nooit een naam had gehad — zaten in de bibliotheek op niveau vier. Bij de globe. De rode stippen keken hen aan.

"Australië," zei Daan. Hij wees op de continent-omtrek. "Dat is hier ergens."

"En hier Azië," zei Fatima.

"Zijn ze zoals wij?" vroeg Senne. "Hebben ze ook hun eigen CoeluX? Eigen kassen? Eigen reactor?"

"Waarschijnlijk iets vergelijkbaars," zei Mira. "Ze hebben overleefd. Dat betekent dat ze een systeem hebben."

"En weten ze wat wij nu weten?" vroeg Ona. Ze zat een beetje apart van de anderen — ze was stiller geworden de afgelopen weken. Niet afwezig, maar binnenwaartser. "Over hoe het begonnen is?"

Mira dacht na. "Misschien," zei ze. "Of misschien hebben ze hun eigen versie van de waarheid."

Ze keken allemaal naar de globe. De blauwe oceanen. De bruine continenten. De rode stippen die er nu anders uitzagen — niet als markeringen van vernietiging, maar als markeringen van aanwezigheid. Hier zijn mensen. En hier. En hier.

"Wat nu?" vroeg Daan.

"We sturen een bericht," zei Mira.

Hoofdstuk 21 – Het Signaal

Het duurde zes weken om het eerste stabiele tweerichtingssignaal op te bouwen.

Senne werkte samen met drie ingenieurs van niveau zeven — echte ingenieurs, van de soort die licenties hadden en protocollen volgden — en samen bouwden ze een versterker die het bestaande antenne-systeem aan het oppervlak via de schacht koppelde aan een nieuw ontvangst- en zendstation in de communicatieruimte. Het was fijn werk en het vereiste precisie, maar Senne bleek — tot niemands verbazing die hem kende — uitstekend in precisie te zijn.

Het eerste gesprek met de gemeenschap in Australië — die zichzelf Solaris noemde, naar hun eigen kunstmatige zonlichtsysteem dat door een lokale firma was ontwikkeld en dat de CoeluX-technologie op een andere manier benaderde — duurde negentien minuten en bestond voornamelijk uit identificatie en bevestiging.

Ja, we zijn er. Ja, wij ook. Hoeveel zijn jullie? Tweeëntwintigduizend. Wij achttienduizend. Al lang? Zesentwintig jaar. Jullie? Zeventwintig.

Het gesprek was kort en zakelijk en tegelijkertijd het meest betekenisvolle gesprek dat

Elysium in zesentwintig jaar had gevoerd. Mensen verdrongen zich bij de luidsprekers in het communicatiecentrum — de Raad had besloten de gesprekken live uit te zenden voor de hele stad — en luisterden naar de vreemde stemmen die kwamen van ergens onder het aardoppervlak van een continent aan de andere kant van de wereld.

Fatima had aantekeningen gemaakt van elk woord.

Na de tweede week begonnen ze meer te praten. Solaris had een andere bestuursvorm dan Elysium — een democratisch systeem van aanvang af, opgezet door de eerste generatie bewoners, zonder de sluier van geheimhouding die Elysium had gekend. Ze wisten meer over de toestand boven dan Elysium — ze hadden al vijf jaar geleden een eerste drone-verkennig uitgevoerd en de resultaten waren niet hoopvol maar niet catastrofaal: de bovengrond was dood maar langzaam, aarzelend — herstelbaar.

De vraag die iedereen bezighield maar niemand hardop stelde, stelde Mira ten slotte uit op een avond terwijl ze met de vijf vrienden bij de globe zaten.

"Wanneer kunnen we naar boven?"

Fatima keek op van haar notities. "Dat weet niemand. De straling is gedaald. Het leven is begonnen terug te keren in sommige zones. Maar —"

"Maar het duurt nog lang," zei Daan.

"Jaren. Misschien tien, misschien twintig."

Mira knikte. Ze was dertien nu — haar verjaardag was voorbijgegaan terwijl alles om haar heen in beweging was, bijna onopgemerkt. "Dan zijn wij de generatie die de overgang meegemaakt heeft."

"Van wat naar wat?" vroeg Senne.

"Van weten naar niet-weten. Of andersom." Ze zweeg even. "We weten nu wie we zijn. We weten hoe we hier zijn gekomen. We weten dat we niet alleen zijn. Dat is al heel veel voor één jaar."

Ona zei: "Is het genoeg?"

Mira dacht na. Ze keek naar de globe, naar de zee-blauwe kleuren en de bruine continenten en de rode stippen die stilaan van betekenis veranderden in haar hoofd.

"Het is een begin," zei ze.

Deel IV – Licht

Hoofdstuk 22 – Lena's Ontdekking

Lena Vandenberghe vond het drie maanden na de Openbaring.

Ze werkte nog steeds in het archief — de nieuwe Burgerschapsraad had gevraagd of ze haar functie wilde behouden, en ze had ja gezegd, deels uit plichtsgevoel en deels omdat ze niet wist wat ze anders zou doen. Het archief was haar wereld: de documentatie van het verlies, de catalogus van alles wat was geweest.

In de doos die Mira had gesorteerd — de doos met het memo dat alles in werking had gezet — vond ze een ander document. Ze had het eerder gemist, verborgen achter een

technisch rapport over waterfiltratie, gedrukt op zo dun papier dat je het bijna over het hoofd kon zien.

Het was een persoonlijke brief. Geschreven met de hand, in een oud-Duits dat ze moeilijk kon lezen maar uiteindelijk begreep.

De brief was geschreven door een vrouw genaamd Ilse Hartmann, gedateerd op 28 maart 2031 — twee dagen voor de Grote Brand. Ze had de brief gericht aan haar dochter, ene Clara, die ze achter moest laten. Ze had een plek gekregen in de schuilplaats — een van de selectieplaatsen, zoals men ze noemde in de geheime planningsdocumenten. Clara had die plek niet gekregen.

De brief was een afscheidsbrief. Ilse wist wat er zou gebeuren. Ze schreef het niet letterlijk, maar het stond er tussen de regels, in de zorgvuldige bewoording van iemand die weet dat ze haar kind een misdaad niet kan bekennen maar ook niet kan zwijgen.

Ilse Hartmann was, uit de lijst van namen in de onderzoeksdocumenten, een junior medewerker van het Operationeel Comité geweest. Ze had de plannen niet gemaakt maar ze had eraan meegewerkt. En ze had het niet kunnen doorvertellen aan haar kind.

Lena zat een lange tijd stil met de brief in haar handen.

Ze dacht aan de achttienduizend mensen van Elysium. En ze dacht aan alle mensen daarbuiten — de acht miljard die er niet meer waren. En ze dacht aan Ilse Hartmann, die had gekozen voor overleven en haar kind had achtergelaten, en die had geschreven met een hand die zeker had beeft: Vergeet me niet. Weet dat ik van je hield. Weet dat ik dacht dat het moest.

Ze legde de brief in een archiefkoffer, zorgvuldig, alsof het iets breekbaars was. Ze maakte een catalogusbeschrijving.

Daarna belde ze Mira.

"Kom naar het archief," zei ze. "Ik wil je iets laten zien."

Mira was er twintig minuten later. Ze las de brief staand, leunend over Lena's bureau. Lena keek naar haar dochter — dertien jaar nu, stiller dan een jaar geleden maar met iets vasters in haar blik — en zag hoe ze las.

Toen Mira klaar was, legde ze de brief neer. Ze zweeg een moment.

"Ze was ook een mens," zei Mira.

"Ja," zei Lena.

"Dat maakt het niet minder erg."

"Nee."

"Maar het maakt het... complexer."

Lena knikte. "Dat is misschien het eerlijkste wat we kunnen zeggen."

Mira keek naar de archiefkoffer. "Bewaar je hem?"

"Alles wordt bewaard," zei Lena. "Dat is mijn werk."

Mira knikte. Ze bleef nog even staan, en daarna omhelsde ze haar moeder — niet de plotse, gevelde omhelzing van iemand in angst, maar de langzame, vastgehouden omhelzing van iemand die iets wil bevestigen zonder woorden.

"Dank je," zei Mira.

"Waarvoor?"

"Dat je het archief bijhoudt. Dat je niet vergeet."

Lena hield haar vast. Door de ramen van het archief — de nepvensters die uitzagen op digitale landschappen — scheen het CoeluX-licht zijn middagversie: vol en warm, een nagebouwde perfectie die men in Elysium had geleerd lief te hebben niet als vervanging van iets anders, maar als wat het was.

Hoofdstuk 23 – Wat Senne Bouwde

Senne Claes bouwde in de maanden na de Openbaring iets dat niemand had gevraagd.

Hij werkte in zijn eentje, 's avonds na schooltijd, in een hoek van het technisch lab op niveau vier. De ingenieurs lieten hem begaan — ze waren hem gaan vertrouwen op een manier die biologisch gezien onlogisch was voor volwassenen tegenover een twaalfjarige, maar Senne's staat van dienst had dat vertrouwen afgedwongen.

Wat hij bouwde was een vergrotingssysteem voor de antennes. Niet om de bestaande verbindingen te verbeteren — die waren al stabiel genoeg — maar om nieuwe signalen te vangen. Zwakkere signalen. Signalen die misschien ergens uitgestuurd werden zonder dat de afzender wist of er iemand luisterde.

Op een avond in april gaf het systeem een nieuw signaal.

Het was geen gecodeerd bericht. Het was een geluid.

Muziek.

Senne zette zijn koptelefoon op en luisterde. Het was ver weg en gefragmenteerd door interferentie, maar het was onmiskenbaar een menselijke stem die een menselijk melodie zong. Hij kon de taal niet herkennen. Het was geen Engels of Nederlands of Duits of Frans — het was iets anders, iets ouders, een taal die hij misschien had gekend als hij een andere bibliotheek had gehad.

Hij nam het op. Hij maakte een schone versie met een filter die hij die maand had leren bouwen. Hij stuurde het naar de anderen.

De volgende ochtend luisterden ze met zijn vijven.

Ze konden de woorden niet begrijpen. Maar de melodie was eenvoudig en terugkerend en had de kwaliteit van iets dat geleerd wordt van generatie op generatie — een kinderlied, misschien, of een gebed.

"Waar komt het vandaan?" vroeg Fatima.

"Ergens in het oosten," zei Senne. "De signaalhoek suggereert Midden-Azië. Misschien wat vroeger Kazachstan was."

"Zijn ze onder de grond?"

"Waarschijnlijk."

"Ze zingen," zei Ona. Ze zei het alsof het een wonder was.

"Mensen zingen altijd," zei Fatima. "Zelfs als alles kapot is."

Ze luisterden opnieuw. De stem — een vrouwenstem, oud of jong kon je niet horen — ging haar lied door tot het signaal te zwak werd en in de ruis verdween.

Ze bleven nog een moment zitten in de stilte die volgde.

"We moeten terugzingen," zei Mira.

Senne keek haar aan. "We weten niet of ze het kunnen ontvangen."

"Dat doet er niet toe," zei ze. "Als wij hebben geluisterd, heeft iemand anders misschien ook naar ons geluisterd. En als ze luisteren, moeten ze weten dat we er zijn."

Ze keek naar de anderen. Daan knikte. Fatima glimlachte. Ona knikte ook, traag en vast.

Senne haalde zijn schouders op op zijn typische manier. "Ik ken geen liederen."

"Ik wel," zei Fatima. Ze dacht na. "Er is een oud Turks lied dat mijn grootmoeder me heeft geleerd. Ik herinner me de melodie."

Ze gingen naar het communicatiestation. Fatima zong voor de microfoon, zacht eerst en dan voller, een melodie die haar grootmoeder had gezongen in een wereld die niet meer bestond, bewaard in haar geheugen als iets dat de overgang had overleefd van boven naar onder.

Senne zond het uit.

Ze wisten niet of het ooit aankwam. Maar ze hadden het gestuurd, en dat was het begin van iets dat ze nog geen naam konden geven.

Hoofdstuk 24 – Het Gesprek

Aldric Voss verzocht om een gesprek met Mira Vandenberghe. Hij deed het via de officiële post, niet via haar ouders — dat was een keuze die ze niet vergat.

Ze gingen zitten in de kleine tuin op niveau één, bij de vijver met de echte vissen — karpers, geherkweekt over generaties, die rondjes zwommen in het gerecycleerde water. Het was een rustige plek. Het CoeluX-licht viel er door bladeren van echte bomen en wierp bewegende patronen op het pad.

Voss zag er ouder uit dan voor de Openbaring. Niet fysiek — zijn houding was nog rechtop — maar in zijn gezicht zat iets dat er daarvoor niet was, of niet zichtbaar was: de uitdrukking van iemand die een lang gedragen gewicht heeft neergelegd en nu de spieren voelt die eronder waren.

"Ik wilde je bedanken," zei hij.

Mira keek hem aan. Ze had dit gesprek op de een of andere manier verwacht maar toch niet. "Waarvoor?"

"Omdat je deed wat ik had moeten doen."

Ze dacht na hoe ze moest reageren. "U wist het al jaren."

"Ja."

"Waarom niet eerder?"

Voss keek naar de vijver. Een karper zwom traag langs. "Angst," zei hij. "Niet voor mezelf. Voor de stad. Ik dacht..." Hij zweeg. "Ik dacht dat als mensen wisten hoe Elysium was ontstaan, ze het niet meer konden zien als hun thuis. Dat het idee zelf vergiftigd zou zijn."

"Maar het is niet zo gegaan."

"Nee." Hij keek haar aan. "Mensen zijn veerkrachtiger dan bestuurders denken. Dat is misschien het ding dat ik het moeilijkst te accepteren vind."

"Waarom moeilijk?"

"Omdat het betekent dat ik het had kunnen doen. Dat ik twintig jaar geleden had kunnen spreken en het had anders kunnen lopen."

Mira dacht aan de brief van Ilse Hartmann. Aan haar moeder in het archief. Aan de complexiteit die langzaam zijn weg had gevonden in haar begrip van de wereld — niet als excuus voor wat er was gedaan, maar als deel van het begrijpen.

"Ik denk," zei ze voorzichtig, "dat het nu het enige moment is dat we kunnen veranderen."

Voss keek haar aan.

"Het verleden staat vast," zei ze. "Wat uw vader deed staat vast. Wat u deed staat vast. Maar wat er nu mee gebeurt — hoe Elysium verder gaat, hoe we de andere gemeenschappen bereiken, hoe we de waarheid bewaren zodat het nooit opnieuw kan worden verborgen — dat staat nog open."

Voss was een moment stil. "Je klinkt als iemand die veel ouder is dan dertien."

"Ik ben opgegroeid in een bibliotheek," zei Mira.

Hij glimlachte — voor het eerst, voorzichtig. "Dat is het beste antwoord dat ik in lange tijd heb gehoord."

Ze bleven nog een half uur zitten bij de vijver. Ze spraken over de andere gemeenschappen, over de plannen die de Raad aan het maken was voor de communicatie, over wat het zou betekenen als er ooit — misschien over decennia — werkelijk contact mogelijk was. Voss luisterde meer dan hij sprak. Mira sprak meer dan ze van plan was.

Toen ze opstond om weg te gaan, zei ze: "Hoe gaat het met Ona?"

"Beter," zei hij. "We spreken meer dan we ooit hebben gedaan." Hij zweeg even. "Ik denk dat ze mij meer kan vergeven dan ik mezelf kan."

Mira knikte. Ze begreep dat.

Hoofdstuk 25 – Het Jaar Daarna

Een jaar na de Openbaring organiseerde Elysium zijn eerste Herinnering-dag.

Het was geen feestdag — de Burgerschapsraad had lang gediscussieerd over de juiste toon en was uiteindelijk uitgekomen op 'herinnering': een dag waarop men stilstond bij de wereld die verloren was gegaan, bij de mensen die niet hadden overleefd, bij de waarheid die te lang was verborgen.

Op het plein werden projecties vertoond — foto's en films van voor de Grote Brand, samengesteld uit de archieven van Elysium en aangevuld met materiaal dat Solaris had doorgezonden vanuit Australische archieven. Steden. Landschappen. Mensen op straat, lachend of haastig of verveeld, de gewone onbewuste bewegingen van een soort dat zijn eigen aanwezigheid als vanzelfsprekend beschouwt.

Berthe Maes stond op het plein en keek naar de beelden. Naast haar stond Michel Arnouts, die ze beter kende geworden was de afgelopen maanden. Ze hielden geen elkaars hand — dat was niet hun aard — maar ze stonden dicht bij elkaar.

"Ik was drieëntwintig," zei Michel zacht, terwijl op de projectie een oud straatbeeld van Brussel te zien was. "Ik herinner me die straat."

Berthe zei niets. Ze keek.

De vijf kinderen stonden samen bij de fontein. Ze waren geen kinderen meer — of ze waren meer kinderen dan ooit, het was moeilijk te zeggen. Ze hadden het jaar doorgelopen zoals iedereen in Elysium: school, eten, slaap, vriendschap, de langzame verwerking van grote dingen. Maar er was iets anders ook — een soort stevigheid die je bij mensen ziet die iets moeten hebben besloten en de gevolgen ervan hebben gedragen.

Mira keek naar de projecties. Daan stond naast haar, zijn elleboog licht tegen de hare. Fatima had een notitieboekje — ze schreef altijd — maar hield het gesloten. Senne stond een stap achteruit en keek met de uitdrukking van iemand die alles analyseert maar er nu tijdelijk mee klaar is. Ona was er ook; haar haar hing los, wat ongewoon was voor haar.

"Denk jij ooit aan hoe het er boven uitziet?" vroeg Daan.

"Altijd," zei Mira.

"Zal het ooit normaal worden? De oppervlakte, bedoel ik."

"Dat zegt Solaris. Over twintig jaar misschien. Als de temperatuur stabiliseert en de radioactiviteit verder daalt."

"Dan zijn we drieëndertig."

Mira knikte. Drieëndertig. Ze probeerde zich dat voor te stellen en kon het niet — niet het getal, maar het gevoel, de lichamelijkheid van drieëndertig zijn, de wereld boven durven betreden voor het eerst.

"Dan zijn wij de eersten," zei Senne van achter hen.

Ze keken naar hem.

"Als het zo gaat," zei hij nuchter. "Als de straling daalt en we de juiste bescherming hebben. Dan zijn de mensen die nu twaalf of dertien zijn de eersten die naar buiten gaan. Wij zijn de overgangs-generatie. We zijn geboren onder de grond en we gaan sterven op de aarde."

Het was een grote zin voor een rustige manier van zeggen. Niemand protesteerde.

"Dan moeten we klaar zijn," zei Fatima.

"Hoe?"

Ze dacht na. "Door alles te weten. De planten. De dieren die misschien zijn teruggekomen. De klimaatpatronen. De geografie die veranderd is door de ontploffingen en de aardbevingen. We moeten studeren."

"We studeren al," zei Daan.

"Meer," zei Fatima. "We studeren als mensen die het gaan gebruiken."

Ze keken naar de projecties op het plein. De oude wereld zweefde boven hen, groot en vergaan en toch aanwezig, in alle kleuren van voor de Brand. Een man fietsend in regen. Kinderen in een park. Een markt met groenten die echte zon hadden gezien.

Het CoeluX-licht boven hen deed zijn werk: warmgoud en nauwkeurig en mooi op zijn eigen manier, de schoonheid van precisie, de schoonheid van mensen die iets maken uit niets en het zo goed doen dat je vergeet dat het gemaakt is.

"Het is toch een mooie stad," zei Ona.

"Ja," zei Mira.

En dat was het. Ondanks alles, ondanks de leugen waarop het was gebouwd, ondanks de as en de stilte boven, ondanks de zesentwintig jaar van verzwegen waarheid. Elysium was een mooie stad, en het was hun thuis, en dat waren twee dingen die tegelijk waar konden zijn.

Hoofdstuk 26 – De Dag van de Drone

Twee jaar na de Openbaring stuurde de Burgerschapsraad, na maanden van voorbereiding en debat, een drone naar het oppervlak.

Het was niet de eerste drone — de ingenieurs van niveau zeven hadden al jaren geleden sensordrones opgestuurd via de schachten, maar die waren eenvoudig en blind. Deze drone had camera's.

De hele stad verzamelde zich op het plein en voor de projectieschermen die de Raad had opgehangen in elke wijk van Elysium. De vijf jongeren zaten in de eerste rij bij het hoofdscherm — dat was hun als een soort eerbewijs aangeboden door de Raad, en ze hadden het na korte discussie aanvaard.

De drone steeg op uit de hoofdschacht. De beelden kwamen binnenin seconden.

Eerst was er niets dan de schachtwand. Dan licht — echt licht, echt, anders van kleur dan alles wat ze kenden uit de CoeluX-panelen, een grijzer, harder licht, het licht van een bewolkte dag in de Ardennen in de late herfst.

Dan het oppervlak.

De menigte was volkomen stil.

Het was een grijs landschap. Kaal, bergachtig, bedekt met een laag stof en as die jaren van wind had gecomprimeerd tot een soort korstachtige grond. Er was geen groen — nog niet, niet hier — maar er waren ook geen kraters. Geen verwoesting in de dramatische zin die men misschien had verwacht. Het zag eruit als een planeet in de vroegste stadia van zijn bestaan: oud en koud en leeg, maar niet dood op de manier die onomkeerbaar is.

En dan, terwijl de drone hoger steeg en de camera breder pande, zag iedereen tegelijk iets.

Gras.

Niet veel — een paar polletjes, ijl en bleek, groeiend in een beschutte holte tussen twee rotsblokken. Maar onmiskenbaar gras. Levend, groeiend, aanwezig.

Op het plein van Elysium brak het geluid los.

Mira hoorde het als door een waas. Ze keek naar het scherm — naar het gras dat een soort onwaarschijnlijk wonder was in dit grijze landschap — en voelde iets in haar borst dat ze niet gemakkelijk kon benoemen. Geen blijdschap precies. Iets ruimer dan blijdschap. Een soort bevestiging van iets waaraan ze altijd had geloofd zonder te weten dat ze het geloofde.

De wereld was er nog.

Ze was gebroken en grijs en koud en ze had gras.

Ze was er nog.

Naast haar hield Daan zijn hoofd in zijn handen en huilde zonder schroom. Fatima schreef in haar notitieboekje, snel en compact, haar hand beefde licht. Senne stond roerloos en keek met een uitdrukking die voor hem zeldzaam was: verwondering, ongemengd en groot. Ona stood en keek en zweeg.

Na een tijdje legde ze haar hand op Mira's arm.

"Dank je," zei ze. Voor de tweede keer.

Mira legde haar hand over de hand van Ona.

Op het scherm zweefde de drone over het kale Ardennse landschap en vond, hier en daar, meer van dezelfde kleine wonderen: een pol gras hier, een korstmos op een steen daar, de dunne spiraal van een boomstronk die aan het rotten was maar waaruit, in de holte van de schors, iets groens en nieuws omhoogkwam.

Het duurde nooit lang voor de wereld terugkeert, als je haar de kans geeft.

□

Hoofdstuk 27 – Fatima's Boek

Drie jaar na de Openbaring publiceerde Fatima Ercil een boek.

Het was niet haar eerste schrijfwerk — ze had altijd aantekeningen gemaakt, verslagen, observaties — maar het was het eerste dat ze als boek had samengesteld, met een begin en een midden en een einde en een bedoeling. De Burgerschapsraad had Elysium een eigen uitgeverij gegeven, klein maar actief, en het was daar dat Fatima's manuscript terechtkwam op een ochtend in maart.

Het boek heette: Wat Wij Wisten.

Het was geen aanklacht. Het was geen held-verhaal. Het was, zoals Fatima het zelf omschreef in haar voorwoord, een 'eerlijk verslag': een beschrijving van de vijf jaar na de Openbaring, van de veranderingen in Elysium, van de gesprekken die waren gevoerd, van de mensen die ze had geïnterviewd — haar vriendinnen en vrienden, Voss, Kerr, Berthe Maes, Lena Vandenberghe, en verschillende anderen — over wat de waarheid had betekend voor hun leven.

Er was ook een hoofdstuk over Katarina Renard.

Fatima had haar twee keer bezocht, in de kleine woonruimte op niveau twee die haar was toegewezen na haar terugkeer bij de Raad. Renard was oud en stil en scherper dan verwacht. Ze sprak langzaam maar precies. Ze weigerde niets wat Fatima vroeg.

Over de Operatie zei ze: "Ik geloof nog steeds dat er geen andere weg was. Dat is het verschrikkelijke. Ik kan me geen scenario voorstellen waarin de uitkomst anders was geweest. Maar ik begrijp ook dat deze overtuiging — dat ik gelijk had — geen rechtvaardiging is voor wat er is gedaan. Die twee dingen kunnen tegelijk bestaan."

Fatima had dat letterlijk opgeschreven en in het boek geplaatst. Zonder commentaar.

Het boek werd gelezen door vrijwel iedereen in Elysium. Het werd ook doorgestuurd naar Solaris en naar de andere gemeenschappen die inmiddels in contact stonden. In Kazachstan — de gemeenschap Chernozem, zo bleken ze te heten — werd een vertaling gemaakt. In de Noord-Amerikaanse gemeenschap Refuge werd het aan de jongste generatie gegeven als lesmateriaal.

Mira las het op een avond in één trek uit. Ze zat in de keuken terwijl haar moeder sliep en haar vader nog in het restaurant was, en ze las haar eigen verhaal zoals iemand anders het had geschreven — nauwkeurig en eerlijk, geen held en geen slachtoffer, gewoon een kind dat iets had gevonden en besloten had het niet voor zichzelf te houden.

Ze sloot het boek en keek naar haar handen.

Ze was veertien. Ze had haar hele leven nog voor zich, of wat daarvan restte in de wereld onder de grond. En ze had het gevoel — vreemd en vast tegelijk — dat ze wist

hoe ze die leven wilde leven. Niet groot, niet heroïsch, maar eerlijk. Met open ogen. Met het notitieboekje bij de hand — niet voor zichzelf, zoals ze altijd had gedacht, maar voor de anderen.

Ze nam een vel papier en schreef een briefje aan Fatima.

'Je hebt het goed beschreven. Dank je. Ik heb één correctie: op pagina 47 schrijf je dat ik aarzelde voor ik het bericht stuurde. Ik aarzelde niet. Ik wachtte. Dat is iets anders.'

Ze liet het de volgende ochtend op Fatima's bank op het plein liggen.

Twee uur later reageerde Fatima: 'Je hebt gelijk. Tweede druk.'

Hoofdstuk 28 – Naar Boven

Op een dag in september, vijf jaar na de Openbaring, steeg de eerste mens op uit Elysium naar het oppervlak.

Ze heette dr. Anke Simons, vijfenveertig jaar, biologe en radioloog. Ze droeg een licht beschermend pak — niet het zware isolatiepak van de vroegste prognoses maar een verlicht model, ontworpen in samenwerking met Solaris, dat straling filterde en de ademhaling reguleerde bij lagere temperaturen. Ze droeg ook zuurstofmeting bij zich, lichtmeting, thermometer, camera.

Ze steeg op via de hoofdschacht. De lift was vernieuwd en versneld. Ze stond in de lift met twee technici en één vertegenwoordiger van de Burgerschapsraad, en ze zei niets terwijl de lift steeg, drie kilometer, door het graniet en de klei en de stenen die boven Elysium lagen.

De lift stopte. De deur ging open.

Dr. Simons stapte buiten.

In Elysium, op het plein, op het scherm, zagen achttienduizend mensen het. De vijf vrienden stonden op de eerste rij — het leek inmiddels een traditie te zijn geworden.

Het licht was echt.

Dat was het eerste dat iedereen zag — niet door de woorden van dr. Simons maar door iets in de opname, een kwaliteit van het licht die anders was dan alles wat ze kenden. Het CoeluX-licht was perfect nagebootst, maar dit was de bron. Diffuus door wolken, grijs en flets in vergelijking met de warme goud-kleuren van de CoeluX, maar onmiskenbaar het licht van een ster op een planeet.

Dr. Simons stond op de Ardense hoogvlakte en ademde de buitenlucht. Haar meetapparatuur registreerde de radioactiviteit: ver boven pre-oorlogsniveau, maar niet op het acuut gevaarlijke niveau van de eerste jaren. Beheersbaar bij korte blootstelling met bescherming.

Ze boog zich neer en raakte de grond aan.

De grond was koud en hard en bedekt met een laag grijs stof. Maar onder haar vingers, in een kleine holte, voelde ze iets anders: de zachte weerstand van iets dat leefde.

Ze hield het voor de camera: een kleine korstmos, groen-grijs, gehecht aan een steen. Oud of jong kon ze niet zeggen — korstmos groeit langzaam, decennia per centimeter. Maar levend.

Op het plein van Elysium was het stil en dan niet meer stil.

Mira keek naar de beelden op het scherm en voelde de tranen komen zonder dat ze ze verwacht had. Ze wiste ze weg — niet uit schaamte maar uit gewoonte — en keek dan gewoon, zonder te wissen, naar het licht dat echt was, boven een planeet die nog steeds draaide.

Senne stond naast haar. Hij keek ook.

"Twintig jaar," zei hij. "Dan gaan wij."

Mira knikte.

Het licht boven bleef.

Hoofdstuk 29 – Erfenis

De nieuwe school van Elysium heette: De Overgang.

Het was geen officiële naam — de Burgerschapsraad had haar Het Centrum voor Kennis en Voorbereiding gedoopt, een naam die zo saai was dat niemand hem gebruikte. De Overgang was de naam die de leerlingen zelf hadden gegeven en die bleef hangen.

Mira gaf er les.

Ze was zeventien toen ze begon als assistent-leraar in de aardwetenschappen — een vak dat aan belang had gewonnen nu de wereld boven langzaam toegankelijker werd. Ze gaf niet alleen feiten, maar ook iets wat moeilijker te benoemen was: hoe je kijkt. Hoe je iets ziet dat je niet had verwacht te zien en er niet van wegloopt. Hoe je een vraag stelt waarvan je het antwoord misschien niet wilt horen.

De jongste kinderen — de kinderen die geboren waren na de Openbaring, die opgroeiden in een Elysium dat zichzelf aan het heruitvinden was — noemden haar soms 'de Mira die het heeft gedaan'. Ze vond dat vervelend en zei hen dat elke keer, en ze negeerden haar consequent.

Ona was in de wet gegaan. Ze studeerde het recht zoals het was geweest en zoals het moest worden — de nieuwe Juridische Commissie van de Burgerschapsraad had een werkgroep opgericht om de grondwet van Elysium te schrijven, en Ona was er deel van. Ze was de jongste.

Fatima schreef nog steeds. Haar tweede boek was over de andere gemeenschappen — de communicaties, de gedeelde geschiedenissen, de manieren waarop mensen overal ter wereld hetzelfde hadden gedaan: diep gaan en overleven en proberen het goede te bewaren van wat er was. Het was eerlijker dan haar eerste boek en moeilijker.

Daan werkte in de voedselkassen. Hij was nooit de intellectueel van de groep geweest en hij wist het en het stoorde hem niet. Hij kweekte tomaten en frambozen en werkte aan de introductie van nieuwe gewassen — zaden van planten die beter bestand waren tegen lagere lichtintensiteit, voor de dag dat ze boven konden planten.

Senne werkte bij het communicatiesysteem. Hij had contact met alle bekende overlevende gemeenschappen — zeven nu, met twee nieuwe die het afgelopen jaar waren gevonden. Hij was de verbindende schakel, de man achter de signalen, de persoon die luisterde naar het ruisen van de wereld buiten en er betekenis in zocht.

Ze waren niet meer de vijf kinderen. Ze waren vijf mensen die elk hun weg hadden gevonden vanuit het moment dat ze bij de globe hadden gezeten en een vraag hadden gesteld die niemand anders had durven stellen.

Op een avond — Mira was achttien, het was laat, ze was klaar met nakijken — liep ze naar de bibliotheek. De globe stond er nog. De rode stippen ook.

Ze stond er lang voor. Ze probeerde te zien wat ze als kind had gezien: geheimzinnige markeringen, onverklaarde tekens. Ze zag nu iets anders: een onvolmaakte kaart van een onvolmaakte wereld die zijn best had gedaan en gefaald had en toch doorgegaan was.

Ze legde haar hand op de globe. Het papier was oud en rauw.

Boven haar — drie kilometer boven haar, door graniet en klei en steen — was de wereld. Koud en traag herstellend en onzeker in zijn beweging maar aanwezig. Altijd aanwezig.

Ze liet de globe los en liep naar buiten, terug naar het CoeluX-licht dat zijn avondversie speelde: een lange schemering die in oranje en paars overging, een nagebouwde horizon die nergens bestond maar er mooi uitzag.

Het was goed genoeg.

En op een dag — een dag die ze zou meemaken — zou het het echte zijn.

Hoofdstuk 30 – Epiloog: Het Licht Boven

Twintig jaar na de Openbaring, op een ochtend in mei, stapte Mira Vandenberghe voor het eerst uit op het oppervlak van de aarde.

Ze was drieëndertig jaar oud. Ze droeg een licht beschermingspak — minder zwaar dan het eerste model, want de straling was verder gedaald, niet tot nul maar tot een niveau waarop korte blootstelling zonder bescherming mogelijk was geworden voor jongere mensen met gezonde lichamen. Ze droeg bescherming uit voorzichtigheid, niet uit noodzaak.

Naast haar stonden Daan, Fatima, Senne en Ona. Ze stapten samen uit de lift, op de Ardense hoogvlakte, en bleven een moment bij de ingang van de schacht staan.

Het licht sloeg hen. Echt licht, ongemedieerd, direct van de ster die de aarde altijd had verlicht en nog steeds verlichte. Na twintig jaar CoeluX was het licht van de echte zon verblindend en warm en van een kleur die geen lamp kon reproduceren — niet omdat de CoeluX-technologie onvoldoende was, maar omdat het de atmosfeer zelf was die de kleur maakte, de werkelijke atmosfeer, die nu, na tientallen jaren van langzaam herstel, begon te klaren.

Er waren wolken. Echte wolken, wit en grijs, die over een blauwe hemel bewogen. Niet de stille, geprogrammeerde hemel van Elysium maar een bewegende, onzekere, oncontroleerbare hemel die deed wat hij wilde.

Mira keek omhoog. Ze knipperde in het licht.

Het Ardense landschap was veranderd. Niet volledig — de sporen van de Brand waren er nog, in het kale gesteente, in de lage vegetatie die langzaam maar vastberaden terugkeerde. Maar er was groen. Echt groen, overal, gras en varenachtigen en hier en daar een jonge boom, klein en krachtig in zijn jongheid, zijn wortels diep in de grond die aan het genezen was.

In de verte — zo ver dat het moeilijk te zeggen was of het een herinnering was of werkelijkheid — vloog een vogel.

Senne zag het als eerste. Hij wees.

Ze keken allemaal. De vogel was een kraai — of iets kraaiachtigs, zwart en vlug — die laag over de heuvels vloog en verdween achter een rotskam. Een vogel die was teruggekeerd van waar dan ook, die zijn eigen overleving had gevonden in een wereld die men voor verloren had gehouden.

Fatima schreef in haar notitieboekje, staand, haar blik wisselend tussen de horizon en de pagina.

Daan hurkte neer en pakte een handvol aarde. Hij rook eraan — echt aarde, vochtig en oud en levend — en stond op met de aarde nog in zijn hand.

Ona stond stil en keek. Ze had haar beschermingsmasker licht omhoog geschoven. Haar gezicht was in de zon.

Mira bleef staan waar ze stond.

Ze dacht aan de nis bij de globe, meer dan twintig jaar geleden. Ze dacht aan het memo in de archiefbox. Ze dacht aan de nacht in de communicatieruimte op niveau drie, het geluid van de voetstappen buiten, Fatima's vingers op het toetsenbord. Ze dacht aan het gezicht van haar moeder bij de deur. Ze dacht aan Voss bij de vijver, aan Renard in haar kleine woonruimte, aan Senne die muziek ving uit de lucht.

Ze dacht aan alles wat was geweest en alles wat was gekomen.

Dan keek ze naar de lucht.

De zon was er. De echte zon, onvervangbaar en groot, die zijn licht gaf zonder technologie en zonder systeem en zonder het te weten — gewoon omdat het deed wat het altijd had gedaan, altijd zou doen, lang nadat alle steden en geheimen en mensen verdwenen waren: schijnen.

Het CoeluX-licht was mooi. Het CoeluX-licht had twintig jaar gegeven aan twintigduizend mensen in de duisternis. Het was precisie en zorg en menselijk vernuft. Het was het beste wat men kon doen met wat men had.

Maar dit was het origineel.

En Mira Vandenberghe stond in het licht van de echte zon, op de echte aarde, naast haar vier vrienden, en ze voelde — voor het eerst zonder het knagen, zonder de onbenoembare onrust die ze haar hele leven bij zich had gedragen — dat alles goed was.

Niet perfect. Niet voltooid. Niet zonder pijn of herinnering of de lange schaduw van wat haar grootouders hadden verloren en wat de grondleggers van Elysium hadden gedaan en wat de wereld had gekost.

Maar goed.

Ze haalde adem — echte lucht, buitenlucht, koud en scherp en vol van een geur die ze niet kon benoemen maar meteen herkende als echt.

Ze haalde nog eens adem.

En ze begon te lopen.

— EINDE —

Nawoord

Elysium is een fictief werk. De CoeluX-technologie die in dit boek wordt beschreven is echter gebaseerd op werkelijk bestaande technologie: het Italiaanse bedrijf CoeLux ontwikkelde een systeem dat met behulp van nanotechnologie het zonlicht en de atmosferische lichtverstrooiing zo nauwkeurig nabootst dat de menselijke hersenen het niet van echt licht kunnen onderscheiden. In ruimten zonder ramen geeft het systeem mensen het gevoel van echt zonlicht en een echte blauwe hemel.

De vraag die dit boek stelt is geen wetenschappelijke vraag maar een menselijke: als we de mogelijkheid hadden om te overleven, wat voor mensen zouden we dan zijn? En als degenen die ons hebben gered ook degenen zijn die de ramp hebben veroorzaakt — hoe leven we dan verder met die kennis?

Er is geen goed antwoord. Maar de vraag stellen is al het begin.